



Vem är du bakom engagemanget?

En kvalitativ studie om individers motiv och identitetsskapande genom digital aktivism.

Minna Bäckman & Elin Skytte

KK429A Examensarbete 2024

Medie- och kommunikationsvetenskap

Examinator: Magnus Andersson

Handledare: Reinhard Handler

Konst, Kultur och Kommunikation (K3)

Malmö universitet

Abstract

- Rubrik. Underrubrik: Vem är du bakom engagemanget? En kvalitativ studie om individers motiv och identitetsskapande genom digital aktivism.
- Författare: Minna Bäckman och Elin Skytte
- Examensarbete i Medie- och kommunikationsvetenskap, 15 hp
- Konst, kultur och kommunikation (K3)
- Fakulteten kultur och samhälle
- Malmö universitet
- Handledare: Reinhard Handler
- Examinator: Magnus Andersson
- Höstterminen 2024

Sökord: Digital aktivism, identitet, sociala medier, unga medieanvändare, gemenskap, motiv

Studien syftar till att förstå vilka motiv som ligger bakom unga medieanvändares engagemang inom digital aktivism, samt hur detta påverkar deras identitetsskapande. Genom kvalitativ intervju som metod, har vi gjort en studie för att besvara forskningens två frågeställningar. Intervjuerna har genomförts med både män och kvinnor i åldrarna 22-28 år, för att delges enskilda perspektiv och reflektioner kopplade till studiens syfte och frågeställningar. Insamlad material från intervjuerna har analyserats utifrån två relevanta teoretiska perspektiv, och jämförts med tidigare forskningsresultat inom liknande forskningsområde. Resultatet av studien visar att unga medieanvändare främst drivs av inre motiv i deras engagemang. Vidare visar studiens resultat att unga medieanvändare anser att deras digitala aktivistiska engagemang har en påverkan på deras identitetsskapande, både den individuella, såväl som den kollektiva identiteten.

Abstract

- Heading: Who are you behind the engagement? A qualitative study on individuals' motivations and identity formation through digital activism.
- Author: Minna Bäckman and Elin Skytte
- Final Exam Project in Media and Communication Studies
- School of Arts and Communication (K3)
- Faculty of Culture and Society
- Malmö University
- Supervisor: Reinhard Handler
- Examiner: Magnus Andersson
- Fall of 2023

Keywords: Digital activism, identity, social media, young media users, community, motives

This study aims to explore the motivations behind young media users engagement in digital activism, as well as how this engagement influences their identity formation. Using qualitative interviews as a method, we conducted a study to answer the research questions. The interviews were carried out with both men and women aged 22–28, providing individual perspectives and reflections related to the study's purpose and research questions. The collected data was analyzed through two relevant theoretical frameworks and compared with prior research in similar fields. The findings indicate that young media users are primarily driven by intrinsic motivations in their engagement. Additionally, the results highlight that digital activism significantly influences identity formation, both personal identity as well as shaping group identity.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
2. Syfte och frågeställningar.....	6
2.1 Frågeställningar.....	6
3. Kontextualisering.....	7
3.1 Digital aktivism.....	7
3.2 Identitet och medier.....	9
4. Forskningsöversikt.....	10
4.1 Digital aktivism: Motiv och engagemang.....	10
4.1.1 Digital aktivism och motiv.....	11
4.1.2 Unga vuxnas engagemang inom digital aktivism.....	12
4.2 Medieanvändning och identitetsskapande.....	14
4.2.1 Identitetsskapande genom sociala medier.....	14
4.2.2. Identitetsskapande genom digital aktivism.....	15
5. Teoretiskt perspektiv.....	16
5.1 Media Use in Digital Everyday Life.....	17
5.2 Flytande modernitet.....	19
6. Metod och genomförande.....	20
6.1 Kvalitativ intervju.....	21
6.2 Urval.....	22
6.3 Intervjupersoner.....	23
6.4 Pilotstudie.....	23
6.5 Genomförande.....	24
6.6 Styrkor och svagheter med genomförda intervjuer.....	26
6.7 Etiska överväganden i en kvalitativ forskningsintervju.....	27
6.8 Validitet.....	29
7. Resultat och analys.....	30
7.1 Digital aktivism och motiv.....	30
7.1.1 Inre motiv.....	30
7.1.2 Yttre motiv.....	33
7.2 Digital aktivism och identitetsskapande.....	37
7.2.1 Individuell identitet.....	37
7.2.2 Kollektiv identitet.....	40
7.3 Resultat.....	42
8. Sammanfattning och slutdiskussion.....	45
8.1 Sammanfattning.....	45

8.2 Slutdiskussion av Minna Bäckman.....	46
8.3 Slutdiskussion av Elin Skytte.....	49
Referenslista.....	54
Bilagor.....	56
Bilaga 1: Intervjuguide.....	56
Bilaga 2: Intervjupersoner.....	58
Bilaga 3. Lathund till intervjuerna.....	58

1. Inledning

Digital aktivism sker oberoende av tid och plats, och som medieanvändare är det nästintill omöjligt att inte dagligen ta del av information kring sociala orättvisor runt om i världen. Det har lagt grunden för en ny form av aktivism. Tidigare hade stora medieaktörer den största makten att både skapa och sprida information, men idag har medieanvändare själva möjlighet att ta del av, producera och sprida innehåll, vilket har givit människor möjlighet att engagera sig och integrera med varandra. Med bara ett klick kan användare gilla, dela eller kommentera innehåll, vilket ger dem möjlighet till att bli en del av politiska eller aktivistiska diskussioner (Lievrouw 2011: 1-2).

Digital aktivism, som #BlackOutTuesday, #MeToo och All Eyes on Rafah, visar hur enskilda medieanvändares handlingar kan skapa globalt kollektivt engagemang. Dessa kampanjer började ofta som små, individuella uttryck på sociala medier men spred sig snabbt och fick ett stort genomslag. Till exempel, bildkampanjen All Eyes on Rafah, som i juni 2024 hade delats över 37 miljoner gånger på Instagram (Aftonbladet 2024). Dessa exempel visar på hur digitala plattformar gör det möjligt för individer att bidra till större rörelser och påverka samhällsdebatten, där små handlingar kan bli en del av en kollektiv, ofta politisk förändring.

I samband med teknologins utveckling har människor dessutom möjlighet att experimentera med sitt identitetsskapande. Vi har gått från att ha tydliga identiteter, till att ha möjlighet att välja hur vi vill framstå, beroende på vilken plattform vi använder oss av (Engdahl & Larsson 2011: 304). Att studera identitetsskapande i samband med digital aktivism ger oss möjlighet att på individnivå se vilka samband dessa två fenomen har med varandra. I vår studie kommer vi därför undersöka digital aktivism på individnivå, för att förstå motiven bakom medieanvändarens aktivistiska engagemang samt hur det påverkar deras identitetsskapande.

Under arbetets gång har majoriteten av delarna skrivits tillsammans för att skapa en enhetlig studie. Några delar har vi dock delat upp för att effektivisera arbetet. Detta gäller kapitel 4: Forskningsöversikt, där Minna skrivit avsnitt 4.1 Digital aktivism: Motiv och engagemang, och Elin

skrivit avsnitt 4.2 Medieanvändning och identitetsskapande. Även kapitel 5: Teoretiskt perspektiv har delats upp, där Elin skrivit avsnitt 5.1 Media Use in Digital Everyday Life och Minna skrivit avsnitt 5.2 Flytande modernitet. Trots att dessa kapitel delats upp, har vi haft ett nära samarbete under processen där vi diskuterat innehållet, i syfte att skapa en tydlig och enhetlig studie.

2. Syfte och frågeställningar

Dåtidens aktivism grundade sig i människors ekonomiska samt sociala situation, och användes för att bryta sig loss från institutionella strukturer (Lievrouw 2011: 1-2). Före digitala mediernas tid var det därför främst arbetarklassen som utförde aktivism. Men i samband med nya mediers uppkomst har aktivismens deltagande ändrats och idag är det även medelklassen och överklassen som medverkar i aktivistiska handlingar (Lievrouw 2011: 1-2).

I samband med nya mediers uppkomst har aktivismens syfte ändrats. Idag är aktivismen kopplad till identitet, förändring av normer och värderingar. Med hjälp av digital aktivism öppnas möjligheten att dela gemensamma åsikter samt uttrycka sina personliga egenskaper. På så vis är digital aktivism en del av människors livsstil och identitet (Lievrouw 2011: 48).

Därför vill vi i vår studie studera digital aktivism på individnivå, för att förstå individens motiv bakom det enskilda aktivistiska engagemanget på sociala medier, samt hur digital aktivism påverkar deras identitetsskapande. Mediemiljön, såväl som det sociala samhället, spelar en central roll i hur identiteter och gemenskaper formas och utvecklas (Bengtsson et al. 2017: 158). Genom att engagera sig på digitala plattformar skapar individer inte bara en digital närvaro, utan även en gemenskap kring sina värderingar och intressen, vilket ytterligare förstärker aktivismens betydelse i dagens samhälle (Bengtsson et al. 2017: 159).

2.1 Frågeställningar

1. Vilka motiv påverkar besluten hos unga medieanvändare att engagera sig i digital aktivism?
2. Hur upplever unga medieanvändare att deras engagemang i digital aktivism påverkar deras identitet?

3. Kontextualisering

I det här kapitlet kommer vi att definiera digital aktivism som begrepp, och hur det kan kopplas till identitetsskapande genom sociala medier. Kapitlet innehåller två avsnitt: 3.1 Digital aktivism, samt 3.2 Identitet och medier.

3.1 Digital aktivism

Som ett resultat av teknologins framgång är personer som engagerar sig i nya medier inte längre bara dess publik, utan även dess deltagare. Nya medier innefattar bland annat hemsidor, mobiltelefoner, bloggar och sociala medier. Dessa kan ses som ett billigt och kraftfullt redskap som gör det möjligt att ifrågasätta traditionell informationsspridning, samt ger marginaliserade röster en möjlighet att bli hörda (Lievrouw 2011: 1-2).

Begreppet digital aktivism kan framstå som brett och otydligt, då det inkluderar allt från digitala fenomen till digitalt mediebruk för politiska syften (Kaun 2017: 2100). I breda termer kan digital aktivism ses som politisk aktivism som sker på internet. Genom digitala handlingar har traditionella aktivistiska praktiker flyttats från verkliga livet till internet. Fenomenet digital aktivism har fått stor uppmärksamhet inom forskarvärlden, journalistiken samt allmänheten, och möjliggjort hög grad av interaktion mellan medieanvändare (Özkula 2021: 61).

Framväxten av nya medier har förändrat sättet människor engagerar sig i aktivistiska frågor. Leah Lievrouw (2011: 46-47) belyser ett antal skillnader mellan traditionell aktivism och digital aktivism genom två kategorier: nya deltagare och nya praktiker. Deltagandet för aktivismen har skiftat som mest ur ett klassperspektiv då det inte längre är enbart arbetarklassen som engagerar sig i aktivismen, utan även medelklassen och överklassen (Lievrouw 2011: 1-2). Digital aktivism har gjort det möjligt för medieanvändare att agera utifrån sina egna förutsättningar, utveckla en personlig hängivelse till sociala och politiska frågor samt integrera rörelsen i sin livsstil (Lievrouw 2011: 46). Aktivismen har dessutom hittat en ny arena, internet, och därmed även medfört nya praktiker. Teknologiska kommunikationsverktyg har gjort det mer lättillgängligt för människor att

delta i aktivistiska rörelser. Exempel på detta är att vi nu på ett enkelt sätt kan gilla, dela eller kommentera aktivistiskt innehåll genom den nya teknologin (Lievrouw 2011: 47). Detta har resulterat i att aktivismen integrerats i vardagslivet. På så sätt sker aktivismen mycket mer spontant och konstant, till skillnad från traditionell aktivism som utspelas under en kortare intensiv period (Lievrouw 2011: 48).

Den nya typen av spontan aktivism som ger medieanvändaren möjlighet att engagera sig aktivistiskt genom enkla knapptryck har kritiserats av somliga forskare inom området. Trots fördelarna som medialiseringen av aktivism har medfört, är det därför viktigt att vi även belyser de eventuella konsekvenserna som digital aktivism kan medföra.

Ett exempel på en sådan konsekvens är enligt vissa forskare fenomenet slacktivism. Definitionen av slacktivism innebär digitala handlingar som inte kräver ett större engagemang hos deltagaren. Syftet med den typ av digitala handlingar är främst att skapa en bättre självbild hos deltagaren, och bidrar sällan till politisk förändring (Skoric 2012: 77). Slacktivism beskrivs som en typ av aktivism, där deltagaren kan framstå som en del av aktivismen utan att faktiskt delta i politiken utanför medier. Eftersom denna typ av engagemang inte involverar personliga risker, behöver deltagaren inte konfrontera socialt etablerade normer. Utifrån detta kan denna typ av aktivism ses som ett riskfritt sätt att engagera sig i politiska frågor för socialt erkännande och beröm (Skoric 2012: 78).

Kritiker av slacktivism menar att denna typ av engagemang sällan leder till politisk förändring. Trots det, finns det ett flertal studier som menar att aktivistiskt engagemang via medier kan ha en positiv effekt på aktivistiska rörelser, då det ökar medvetenheten kring social orättvisa bland medieanvändare. Att använda digitala medier som en informationskanal främjar politiskt uttryck på internet, vilket är kopplat till traditionellt civilt och politiskt deltagande (Skoric 2012: 83-84). Därför är det viktigt att inte enbart se slacktivism som en negativ form av digital aktivism, då även små handlingar kan främja aktivismens syfte. Dessa små handlingar, som till exempel informationsspridning, kan väcka intresse för specifika frågor vilket över tid kan leda till konkreta politiska åtgärder som har en betydande inverkan på samhälls utveckling (Skoric 2012: 87-88).

Forskning kring digital aktivism bär på en hög samhällsrelevans då det ger oss nya insikter kring förändringen av människors engagemang i aktivistiska rörelser och frågor (Lievrouw 2011: 1-2). Genom att förstå digital aktivism som begrepp samt dess nya deltagare och praktiker, ökar kunskapen kring vad som skiljer digital aktivism från traditionell aktivism (Lievrouw 2011: 46-48). Digital aktivism bidrar med ett billigt och effektivt sätt för rörelser att öka medvetenheten kring politiska frågor och skapa engagemang hos en bredare publik. Genom digitalt engagemang kan handlingar, som informationsdelning, främja social förändring.

3.2 Identitet och medier

För att förstå hur digital aktivism påverkar medieanvändare och deras självkonstruktion, studerar vi nu vidare sammankopplingen mellan identitet och medier.

Identitet är sättet vi uppfattar oss själva samt hur vi vill att andra ska uppfatta oss, och kan därför vara individuell såväl som kollektiv. Identitetsskapandet som process är något som är aktuellt under hela livet, och medierna spelar en central roll i skapandeprocessen. Vilka medier vi använder och medieinnehållet vi skapar blir en del av vår självförståelse, och med dagens sociala medier blir detta ännu tydligare då vi har möjlighet att konstruera våra egna självbilder (Bengtsson et al. 2017: 159-160).

I samband med medialiseringens utveckling har våra digitala medier blivit en viktig del för vårt identitetsskapande. Strukturerna som tidigare var uppdelade i tydliga funktioner, har i dagens medialiserade samhälle övergått till en helhet. Förr kunde den politiska och privata sfären tydligt hållas isär, men genom moderna medieprodukter har dessa idag gått ihop (Engdahl & Larsson 2011: 304). Idag har vi exempelvis möjlighet att engagera oss politiskt och aktivistiskt i den privata sfären, genom att integrera aktivistiskt engagemang i vardagslivet.

Identitet och identitetsskapande var därför något betydligt mer självklart förr, med tydligt uppdelade funktioner i samhället. Innan digitala mediers uppkomst var samhället uppdelat utefter klass, kön och etnicitet. Idag skapar vi våra identiteter utifrån personliga attributer, som medvetet och omedvetet påverkas av yttre faktorer. Här har digitala medier en viktig roll, då det är en del av

de yttre faktorer som påverkar oss, men som dessutom ger oss ändlöst med inspiration för att bygga upp våra flytande identiteter (Engdahl & Larsson 2011: 304-305).

Precis som den individuella identiteten konstrueras kollektiv identitet genom medieinnehåll som vi tar del av och skapar. Kollektiv identitet innebär hur vi uppfattar oss själva när vi är en del av en grupp. Exempelvis som student, idrottare eller aktivist (Bengtsson et al. 2017: 158-159). Individuell och kollektiv identitet är sammanflätade och ömsesidigt beroende av varandra. Individer bidrar med sina personliga erfarenheter till den kollektiva identiteten inom en social rörelse, vilket i sig formar en helhet där kollektiv identitet står som grund för individens identitetsutveckling. Deltagande i digitala sociala rörelser bidrar till att deras individuella identiteter blir en del av det större kollektiva, vilket ger dem en känsla av tillhörighet. Genom att dela innehåll och handlingar skapas en gemensam förståelse, vilket stärker både deras individuella och kollektiva identitet (Coretti & Pica 2015: 952-953).

Leah Lievrouw (2011: 49-50) beskriver hur den kollektiva identiteten är en stor del av dagens digitala aktivism, där delade åsikter, identiteter och intressen kan leda vidare till kollektivt agerande. I dagens postindustriella samhälle har friheten att ha ersatts med friheten att vara, vilket gör att vi letar efter personlig mening och självförverkligande. Frågor om identitet, tillhörighet samt vardagliga handlingar blir därför centralt. Lievrouw belyser hur de nya sociala rörelserna skiljer sig från de traditionella, som exempelvis arbetarrörelsen, genom att de nya fokuserar på individers egna upplevelser och identiteter snarare än en övergripande ideologi. Lievrouw menar att detta är en avgörande faktor för kollektivt identitetsskapande.

4. Forskningsöversikt

I det här kapitlet kommer vi redogöra för tidigare forskning som gjorts kring motiv och engagemang inom digital aktivism, samt identitetsskapande genom digitala medier.

4.1 Digital aktivism: Motiv och engagemang

I det här avsnittet kommer vi, utifrån tidigare forskning, studera motiv kopplat till digital aktivism, samt unga vuxnas engagemang inom digital aktivism. Avsnittet diskuterar sex tidigare fallstudier

kring ämnena, dess likheter och skillnader samt en kort sammanfattning av vad forskningen säger om motiv och engagemang kopplat till digital aktivism.

4.1.1 Digital aktivism och motiv

Tidigare forskning har studerat motiv bakom digital aktivism utifrån två perspektiv: inre och yttre motiv. Forskarna Darren G. Lilleker och Karolina Koc-Michalska (2016: 22) ger läsaren en ökad förståelse kring vad inre motiv innebär. Inre motiv beskrivs som människors personliga attityder gentemot en specifik politisk fråga eller händelse, och dessa attityder samspelar med viljan att utföra handlingar som ger personlig tillfredsställelse.

Forskarna av artikeln diskuterar även yttre motiv som kan öka engagemanget inom digital aktivism. Yttre motiv syftar till människans behov av andras godkännande samt belöningar genom visat engagemang (Lilleker & Koc-Michalska 2016: 23). Ju större belöningen är, desto större sannolikhet finns det att en person väljer att delta i aktivism (Lilleker & Koc-Michalska 2016: 23). Resultatet av forskningen gjord av Lilleker och Koc-Michalska visar att människor som väljer att delta i digital aktivism gör det till största del på grund av yttre motiv (Lilleker & Koc-Michalska 2016: 31).

Inre och yttre motiv inom digital aktivism har även undersökts av Fiona Suwana (2019: 1295) där forskaren syftar till att förstå vilka motiv som ligger bakom engagemanget till digital aktivism. Resultatet av studien visar att respondenterna drevs av inre motiv till aktivistiskt deltagande. Exempel på inre motiv, från Suwanas forskning, var främst strävan att presentera sanningsenlig information till allmänheten (Suwana 2019: 1305).

Likt Suwanas resultat menar forskarna Hye Hyun Hong och Yeuseung Kim (2021: 572) att människor väljer att delta i digital aktivism för att uttrycka sina åsikter med likasinnade, snarare än att de tror på att aktivism via sociala medier leder till social och politisk förändring. Desto större behov en individ har av att uttrycka sina sociala och politiska åsikter, desto större sannolikhet är det att de väljer att delta i digital aktivism (Hong & Kim 2021: 567-568).

Utifrån detta kan vi se att forskningen skiljer sig en aning i dess resultat kring motiv bakom digital aktivism. Som tidigare nämnt kom Lilleker och Koc-Michalska fram till att människor främst drivs av yttre motiv, som exempelvis sociala belöningar, för att engagera sig i digital aktivism. Detta skiljer sig från Suwanas samt Hong och Kims forskning. Suwanas forskning kom fram till att människor främst drivs av inre motiv, som viljan att sprida trovärdig information. Hong och Kim kom fram till ett liknande resultat, men menar att människor främst drivs av inre motiv, som behovet att uttrycka åsikter kring politiska frågor. Både Suwana samt Lilleker och Koc-Michalska argumenterar för att ett samspel mellan inre och yttre motiv är nödvändigt för ett långvarigt aktivistiskt engagemang (Suwana 2019: 1305; Lilleker & Koc-Michalska 2016: 35).

Samtliga artiklar menar dock att det finns ett forskningsgap i att förstå drivkrafterna bakom individens beslut att engagera sig i digital aktivism. Som Hong och Kim betonar, kvarstår en viktig del i undersökningen kring digital aktivism: Vem är mest benägen att delta i aktivism genom sociala medier och vilka motiv ligger bakom engagemanget? (Hong & Kim 2021: 562). Både Suwana samt Lilleker och Koc-Michalska nämner liknande problem inom forskningsområdet. Suwana belyser att det finns få studier som undersöker vad som motiverar aktivister till aktivistiskt deltagande genom sociala medier (Suwana 2019: 1296). Lilleker och Koc-Michalska menar att forskning kring människors attityder gentemot förutsättningar för att skapa digitalt politiskt engagemang är begränsad (Lilleker & Koc-Michalska 2016: 22). Utifrån detta kan vår forskning kring individens motiv bakom digital aktivism bidra med ökad förståelse kring engagemanget bakom digital aktivism.

4.1.2 Unga vuxnas engagemang inom digital aktivism

Tidigare forskning har belyst ungas engagemang inom digital aktivism. Genom att undersöka detta forskningsområde inom digital aktivism kan vi få ökad förståelse kring hur ungas engagemang har främjat aktivism genom digitala handlingar, samt hur detta kan appliceras på vår forskning.

Forskarna Nurbani Yusuf och Arif Prasetyo Wibowo (2022: 288) har i sin studie undersökt unga studenters engagemang inom digital aktivism. Resultatet för studien visar att genom att använda sociala medier som ett digitalt verktyg lyckades universitetsstudenter i Malang, Indonesien dra till

sig allmänhetens intresse. Detta har i sin tur resulterat i framgångsrika mobiliseringar som fokuserat på att främja social och politisk förändring, men även skapat en sammanhållning inom medelklassen i Indonesien (Yusuf & Wibowo 2022: 294).

Forskarna Antonio Cortés-Ramos, Juan Antonio Torrecilla García, Miguel Landa-Blanco, Francisco Javier Poleo Gutiérrez och María Teresa Castilla Mesa (2021: 3) undersöker ett liknande forskningsområde. Artikeln syftar till att förstå vilken roll unga personer har inom digital aktivism. Forskningen utgick från ett flertal utgångspunkter för att undersöka ungas engagemang inom digital aktivism. Forskarna för studien menar att resultatet av studien bekräftar potentialen hos ungas politiska deltagande genom sociala medier och att ungas engagemang kan bidra med social förändring (Cortés-Ramos et al. 2021: 11).

Forskarna Amy Stornaiuolo och Ebony Elizabeth Thomas (2017: 337) granskar unga vuxnas aktivistiska engagemang i digitala miljöer. Forskarna menar att ungas deltagande i digital aktivism spelar en central roll i att motverka ojämlikhet. Stornaiuolo och Thomas anser att ytterligare forskning kring unga vuxnas engagemang genom sociala medier är nödvändigt, då det kan ge framtida forskare en djupare förståelse kring hur digitalt aktivistiskt engagemang kan motverka ojämlikheter i större sammanhang.

Genom studien kom forskarna fram till att ytterligare forskning kring unga vuxnas engagemang genom sociala medier, kan framtida forskare få en djupare förståelse kring hur det går att motverka ojämlikheter i större sammanhang (Stornaiuolo & Thomas 2017: 351).

Samtliga artiklar belyser unga vuxnas möjlighet att främja social jämlikhet genom digitala handlingar. Som studien från den första artikeln kom fram till, har ungdomars digitala aktivistiska engagemang haft en positiv påverkan på politiskt deltagande utanför digitala medier. Detta går i linje med Cortés-Ramos et al. som argumenterar för att ungas aktivistiska engagemang kan bidra med framgångsrikt främjande av social och politisk förändring. Som Stornaiuolo och Thomas menar krävs ytterligare forskning kring unga vuxnas aktivistiska engagemang för att få en djupare förståelse för hur detta kan främja samhällslig jämställdhet. Utifrån detta kan vi, i senare kapitel,

argumentera för vald målgrupp och hur vår studie kan bidra med ökad förståelse kring yngre personers engagemang bakom digital aktivism och vilken påverkan detta har på aktivismens framgång.

4.2 Medieanvändning och identitetsskapande

Detta avsnitt syftar till att presentera tidigare forskning om hur medieanvändning bidrar till identitetsskapande. Genom att lyfta fram relevanta fallstudier inom området ger avsnittet en översikt av vad forskningen hittills har visat om sambandet mellan medieanvändning och individens utveckling av identitet.

4.2.1 Identitetsskapande genom sociala medier

Författaren Vanesa Pérez-Torres (2024: 22170) tydliggör hur sociala medier är en viktig del i unga människors identitetsskapande. Genom interaktioner på sociala medier samtalar unga människor med varandra, samtidigt som de får feedback på det de lägger ut i syfte att visa upp sig själva. Detta leder till en tydlig självbild och identitet. Genom sociala medier får unga människor möjlighet att uttrycka vilka de är, samtidigt som de kan identifiera sig med andra medieanvändare vilket skapar en känsla av tillhörighet. Enligt Pérez-Torres är sociala medier därför en viktig del av unga människors identitetsutveckling (Pérez-Torres 2024: 22177-22178).

Hur social jämförelse på sociala medier påverkar sättet unga vuxna formar sina identiteter studeras även av Chia-chen Yang (2021: 551). Resultat av studien visar att studenter som har en tendens att jämföra sig med andra på sociala medier upplevde ett högre socialt tryck av att ständigt vara närvarande på digitala plattformar. Detta i sig kan leda till negativa tankar kring sin identitet. Studien visar att social jämförelse på sociala medier påverkar individens känslor och självbild, men dessutom hur unga formar och bygger sin identitet över tid.

Författarna Huimin Xu, Csilla Weninger och Der-Thanq Victor Chen (2024: 1) studerar identitetskonstruktion på sociala medier. De presenterar en rad taktiker som de ser att medieanvändare använder sig av i syfte att konstruera en identitet på sociala medier. Bland dessa taktiker ingår att framstå som autentisk och sårbar, noggrant välja ut vilket innehåll som ska laddas

upp samt att anpassa sitt innehåll till plattformens algoritmer. Genom bland annat dessa taktiker bygger medieanvändaren strategiskt upp sin identitet på sociala medier (Xu, Weninger & Chen 2024: 14).

Samtliga tre artiklar studerar sociala mediers påverkan på identitetsskapande, och är eniga om att sociala medier är med och påverkar konstruktionen av individers identitet. Dock har de tre artiklarna olika synsätt på vad konstruktionen av identitet leder till i samband med sociala medier. Pérez-Torres ser på sociala medier som något som ger unga människor en självklar möjlighet att konstruera sin identitet. Genom samtal och interaktioner skapas identitet och ger en känsla av tillhörighet. Yang ser istället på identitetskonstruktion i samband med sociala medier som något som kan leda till något negativt i form av jämförelse och negativa tankar. Xu et al. presenterar identitetskonstruktioner på sociala medier som något vi är medvetna om att vi gör, i syfte att skapa känslomässiga band eller göra sin identitet till en produkt. Samtliga tre resultat är viktiga för att förstå hur sociala medier påverkar identitetskonstruktioner.

4.2.2. Identitetsskapande genom digital aktivism

Carolin Schwegler, Jöran Landschoff och Leyla Rommel (2024: 396) analyserar hur språk används för att konstruera sociala identiteter i samband med digital aktivism. Resultatet av artikeln är att identitet och handlingskraft i relation till aktivistiskt engagemang online formas genom sociala medier. Artikeln visar hur identiteten hos de som är engagerade i klimatfrågor formas genom de ordval och bilder de delar, vilket dessutom påverkar deras handlingar (Schwegler et al., 2024: 426-427).

Stefania Milan (2015) menar i sin artikel att sociala medier spelar en viktig roll i aktivisters meningsskapande processer. I dagens sociala medier uppstår kollektiv identitet och handling genom att medieanvändaren delar personliga erfarenheter och synsätt med andra. På så sätt kopplas aktivister samman, och får möjlighet att dela sina värderingar vilket skapar mening. Milan argumenterar för hur sociala medier påverkar våra identiteter på två sätt, genom att sociala medier ger oss möjlighet att på ett lätt sätt interagera med andra, samt genom möjligheten att visa upp sig själv. Författaren förklarar detta genom begreppet molnprotester, vilket är en typ av aktivism där

deltagarna inte kräver en fast eller permanent grupp. I molnprotester deltar människor utifrån sina egna personliga upplevelser och känslor snarare än att de tillhör en specifik grupp (Milan 2015: 887).

Lorenzo Coretti och Daniele Pica (2015: 951) studerar hur regler och strukturer som styr kommunikation påverkar en grupp att utveckla en gemensam identitet på sociala medier. Dessa regler kan påverka hur människor i en grupp integrerar med varandra. I artikeln beskrivs det hur kollektiv identitet utvecklas på en symbolisk, kognitiv och emotionell nivå. Genom gemensamma värderingar och tolkningar av världen delas diskussioner och genom dessa byggs identiteter (Coretti & Pica 2015: 952-953).

Samtliga författare är eniga att aktivistiskt engagemang på sociala medier har en påverkan på individens identitet, individuellt såväl som kollektivt. Schwegler et al. fokuserar på språket som motiv i sin artikel, och kommer därmed fram till att delning av språk och bilder med aktivistiskt tema bidrar till identitetsskapandet. Milan argumenterar för hur integrationen kring våra personliga upplevelser som sker på sociala medier, i samband med möjligheten det ger att visa upp oss, bidrar till vårt identitetsskapande. Coretti och Pica diskuterar hur regler och strukturer i digital kommunikation påverkar framväxten av gemensam identitet och interna maktförhållanden i aktivistiska grupper. Trots de olika ingångarna i respektive artikel, är författarna eniga om att möjligheten som digital aktivism genom sociala medier ger oss att dela innehåll samt integrera med andra människor, är en viktig del i identitetsskapandet.

5. Teoretiskt perspektiv

Vår forskning kommer utgå från Brita Ytre-Arnes teori kring *Media Use in Digital Everyday Life* samt Zygmunt Baumans *Flytande modernitet*. Dessa två teoretiska perspektiv ger oss en ram för att svara på våra frågeställningar rörande motiv och identitetsskapande kopplat till digital aktivism.

5.1 Media Use in Digital Everyday Life

Brita Ytre-Arne (2023: 7) har skrivit boken *Media Use in Digital Everyday Life*, som beskriver hur vårt vardagliga liv har förändrats sedan smarttelefonen kommit att dominera vår vardag. Bokens syfte är att studera vilken roll media har i vårt vardagliga liv, hur vi lever med dagens medier och vad det betyder att de flesta idag har tillgång till en smarttelefon och dess tillhörande medier. För att förstå varför medieanvändare väljer specifika medier, som att läsa internationella nyheter, se film på Netflix, eller lyssna på musik på Spotify istället för på CD-skivor, behöver vi som forskare titta djupare på motiveringar och kontexter i vårt vardagliga liv (Ytre-Arne 2023: 1-2).

Begreppet vardag är ett återkommande tema inom flera akademiska fält och innebär att förstå hur vi förhåller oss till våra vardagliga rutiner som ofta tas för givna. Ett perspektiv om vardagliga medierutiner är att genom dem skapas handlingar där människor och platser som fysiskt är långt borta, känns nära och tillgängliga. Ett annat perspektiv är att medier är integrerade i våra relationer och vardagsrutiner. Medieanvändning sker alltså i ett samband med våra andra vardagsaktiviteter, vilket påverkar våra sociala relationer. Ett tredje perspektiv är att medier har en viktig roll hos individer när det kommer till att skapa struktur och kontroll i en annan till synes oordnad medialiserad värld (Ytre-Arne 2023: 7). Några likheter som sticker ut är hur vardagslivet är centraliserat kring organisering av tid, plats samt det sociala, i form av människor och aktiviteter. Genom dessa skapar vi mening, och känner att vi kan relatera till världen. Ytre-Arne använder sig av dessa likheter för att fokusera på media i vår vardag, och hur det bidrar till att skapa samt upprätthålla rutiner, anknytningar och kommunikationer (Ytre-Arne 2023: 8-9).

Författaren argumenterar för påverkan som medier har under förändringar i livet, och förklarar hur vi vänder oss till våra digitala medier för information, stöd, kommunikation, underhållning och gemenskap. Våra vardagsrutiner blir oftast uppenbara först när något i rutinen förändras, och i samband med det förändras även våra medievanor (Ytre-Arne 2023: 49). Författaren menar därför att vår medieanvändning är inbäddad i våra vardagliga rutiner, och därmed även våra identiteter och sociala relationer (Ytre-Arne 2023: 67).

Viktigt att poängtera enligt Ytre-Arne är hur medieanvändning spelar en viktig roll för att förstå vårt samhälle som helhet. Medierna vi möter i vardagen, som sociala medier eller nyheter, har en påverkan på våra världsbilder och dessutom våra relationer till andra människor och samhällsfrågor. Ytre-Arne menar därför att vi genom vårt till synes enkla och vardagliga medieanvändande som oftast sker som en rutin, blir en del av större samhällsfrågor som rör övervakning och inflytande (Ytre-Arne 2023: 77). Digital aktivism har blivit en naturlig del av vår vardag genom små handlingar som signalerar engagemang och den nya teknologins enkla tillgänglighet. Teorin är därför relevant för vår studie om digital aktivism, då det ger oss möjlighet att studera individens medieanvändning som en del av deras vardag, och hur dessa vanor formar våra identiteter och sociala relationer.

Sammanfattningsvis har Brita Ytre-Arne förklarat hur digitala medier påverkar människors identitetskonstruktion såväl som sociala relationer i form av rutiner, anknytningar och kommunikationer, genom att vara en del av vår vardagsrutin. Hon lyfter hur digitala medier och plattformar bidrar till informationsspridning och underhållning. Vår medieanvändning speglar därför enligt Ytre-Arne större samhällsfrågor som vi ständigt ställs i kontakt med.

Med hjälp av Ytre-Arnes teoretiska perspektiv om medieanvändande i det vardagliga livet, kan vi lättare förstå motiven bakom individens digitala aktivistiska handlingar genom att se hur medieanvändning är en integrerad del av deras dagliga rutiner och sociala sammanhang. Enligt Ytre-Arne är medier inte bara en källa till information eller underhållning utan också en viktig del av hur vi organiserar vårt liv och skapar mening i vardagen (Ytre-Arne 2023: 8-9). När medieanvändaren engagerar sig i digital aktivism kan engagemanget vara en del av deras vardagliga rutin för att upprätthålla sociala band, uttrycka identitet och hantera förändringar i livet.

Genom dagens lättillgängliga medieteknik går det att engagera sig aktivistiskt var som helst och när som helst. (Lievrouw 2011: 47). Detta belyser Ytre-Arne genom att förklara hur våra digitala handlingar är en del av vår vardag, och därmed ofta sker som en del av vår vardagsrutin. Dessa rutiner blir tydliga först när något i rutinen förändras, vilket ofta är fallet vid politiska eller sociala

kriser som motiverar människor att agera. Ytre-Arnes teoretiska perspektiv kring medieanvändande i vardagen är därför applicerbar på vår studie, för att hjälpa oss svara på våra frågeställningar.

5.2 Flytande modernitet

Som Leah Lievrouw betonar, har digital aktivism möjliggjort en större frihet för individer att agera utifrån sina egna förutsättningar och utveckla en personlig hängivelse till aktivistiska frågor utifrån dennes livsstil (Lievrouw 2011: 46). Detta nya tillstånd kännetecknas av att tidigare strukturer har upplösts i jakten på mer flexibla och anpassningsbara former, vilket ger individen större frihet och valmöjligheter (Bauman 2000: 3). Traditionell modernitet, med sina stabila och fasta samhällsstrukturer, har övergått till det som Zygmunt Bauman (2000: 3) kallar flytande modernitet. Bauman menar dock att denna förändring också har gjort samhället mindre förutsägbart och tryggt. Trots de möjligheter som flexibiliteten innebär, har den också lett till ökad osäkerhet och instabilitet.

I det traditionellt moderna samhället värderades stabiliteten väldigt högt. Människor som inte var geografiskt knutna till en plats riskerade att bli uteslutna ur den lagliga och skyddade gemenskapen. Därför var även människors identitet och frihet kopplad samt begränsad av fysiska gränser (Bauman 2000: 13). I dagens samhälle är individens frihet inte längre begränsad av samhällsliga strukturer. Istället har det skett en, som Bauman benämner det, radikal upplösning av de tidigare strukturerna som ansågs begränsa individens möjlighet till total frihet (Bauman 2000: 5). Bauman beskriver att det flytande moderna samhället inte längre präglas av geografiska begränsningar, utan gett bosatta människor möjlighet att leva på resande fot (Bauman 2000: 13).

Alltså kan vi se att samhällets tidigare strukturer och normer inte är lika relevanta i dagens moderna samhälle. Med det sagt menar inte Bauman att människor kan skapa ett liv fritt från samhällets påverkan. Däremot är individens liv inte längre förutbestämt och präglad av samhällsliga grupper. Istället skapar människor sitt liv utifrån universell jämförelse, de vill säga att vi konstant jämför oss med varandra för att skapa ett eget rikligt liv. Då vi idag lever i ett konstant föränderligt samhälle där vi jämför oss, är identiteten inte något fast och bestämt utan flytande och föränderlig. Det

resulterar i att människors identitet ändras flera gånger under livets gång, i strävan av att skapa sig själv (Bauman 2000: 7).

Som Bauman beskriver det är dagens identitetsskapande flexibel och föränderlig, vilket ger oss möjlighet att utforska olika identiteter. Detta kan ge en känsla av frihet och valmöjlighet, men skapar även känslor av förvirring och osäkerhet. Visserligen ges människor möjlighet att få större frihet att forma sin identitet, samtidigt som risken för känslor kopplat till splittring och instabilitet ökar. Identitetsskapande är ett krävande arbete som inte bara handlar om att frigöra sig från tidigare normer och strukturer, utan också en omfördelning av frihet. Detta i sig medför en mängd olika, och ibland motsägelsefulla mål. Bauman menar att friheten av att skapa sin egen identitet även kan leda till konkurrens mellan individer, då människor skapar sin identitet utifrån olika förutsättningar. Enligt Bauman gör dagens individuella identitetsskapande oss mer isolerade och känslan av solidaritet och gemenskap har minskat (Bauman 2000: 90).

Baumans teori om det flytande och föränderliga jaget hjälper oss att analysera vårt forskningsresultat kopplat till intervjufrågor om individens identitetsskapande, men även att förstå hur människors motiv bakom aktivistiskt engagemang kan förändras i takt med samhälle och dess förutsättningar. Som Bauman menar är individens frihet inte längre begränsad av samhällliga strukturer, vilket gör att individens identitetsskapande inte är förutbestämt utan formas utifrån individens önskemål om hur denne vill uppfatta sig själv, men också hur andra uppfattar individen. Vi kommer, genom Baumans teori, förstå intervjupersonernas resonemang ur ett större perspektiv och få ökad förståelse kring hur identitetsskapande kan påverkas av ett allt mer flytande samhälle.

6. Metod och genomförande

Som metod till vår studie har vi valt att använda oss av en kvalitativ metod i form av intervjuer. I det här kapitlet kommer vi redogöra för vårt val av kvalitativ intervju som metod, förklara hur vi genomfört vår studie samt redogöra för styrkor, svagheter, etiska överväganden och validitet.

6.1 Kvalitativ intervju

I vår studie önskar vi att få ett resultat som på individnivå förklarar motiven bakom att engagera sig i aktivistiska frågor på sociala medier, samt hur det påverkar identitetsskapande hos medieanvändare. För att få fram ett resultat som kan besvara studiens frågeställningar har vi valt att utföra kvalitativa intervjuer med åtta deltagare.

Kvalitativa intervjuer ger oss möjlighet att besvara våra frågeställningar utifrån undersökningsspersonernas egna perspektiv och erfarenheter (Kvale & Brinkman 2014: 17). Genom öppna dialoger mellan oss som forskare och intervjupersonerna, får vi djupare förståelse för digital aktivism, motiven bakom engagemanget samt hur det bidrar till identitetsskapande. Genom att använda oss av kvalitativa intervjuer får vi möjlighet att ta del av nyanserade och detaljerade reflektioner kring vardagliga situationer (Ekström & Larsson 2019: 101-102).

I vår studie har vi utfört semistrukturerade intervjuer. Detta innebär att vi, under planering av genomförandet, har sammanställt bestämda frågor kopplat till forskningens syfte, samtidigt som frågorna är reflekterande vilket ger intervjupersonen möjlighet att forma svaren utifrån egna tankar. Detta bidrar till ökad frihet för intervjupersonen att tolka frågorna utifrån personliga erfarenheter. Genom att använda en semistrukturerad intervju får vi som forskare också möjlighet att ställa följdfrågor som inte ingår i vår förutbestämda intervjuguide, och våra intervjuer blir därav flexibla samtidigt som det lämnas utrymme för fria svar (Bryman 2011: 415).

Som alternativ till kvalitativa intervjuer som metod övervägde vi att utföra en kvantitativ enkätundersökning. En kvantitativ enkätundersökning hade också gjort det möjligt att ta del av människors erfarenheter kring en specifik situation, men metoden hade inte kunnat ge oss detaljerade och nyanserade svar på våra frågor, vilket var viktigt för att besvara studiens frågeställningar. En kvantitativ enkätundersökning fungerar väl för att få fram korta svar från många undersökningsspersoner, men då vi i vårt fall önskade att diskutera våra frågor med intervjupersonerna för att få fram detaljerade svar, lämpade sig kvalitativ forskningsintervju bättre som metod (Johansson & Karlsson 2019: 132).

Bryman (2011) uppmärksammar kritik som förts mot kvalitativ forskning, något som vi som forskare måste vara medvetna om och förhålla oss till i vår studie. Subjektivitet inom kvalitativ forskning är bland annat något som kritiserats, då vissa forskare anser att kvalitativa studier bygger på forskarnas egna uppfattningar om vad som är viktigt och mindre viktigt att inkludera i studien (Bryman 2008: 368). Problem med generalisering är också något som Bryman uppmärksammar, då forskare genom den kvalitativa metoden studerar endast ett fåtal personer. Det är därför viktigt att vi som forskare är medvetna om att våra intervjupersoner inte representerar en hel grupp av människor, men att de kan hjälpa oss att förstå vårt problem genom att vi omvandlar deras svar till teori (Bryman 2011: 369).

6.2 Urval

Inför planeringen av intervjuprocessen sammanställde vi en relevant målgrupp för studien. Insamlad data från 2024 visar att 93% av svenskar födda under 90-talet och 97% av svenskar födda under 00-talet använder sig av sociala medier dagligen (Svenskarna och internet, u.å). Utifrån denna information valde vi att undersöka forskningens syfte utifrån målgruppen 20-30 år.

Vi valde att använda oss av bekvämlighetsbaserat urval till vår studie. Bryman (2011: 433) beskriver ett bekvämlighetsurval som ett resultat av tillgänglighet av intervjupersoner för studien. Eftersom vi hade begränsat med tid under intervjuprocessen, var tillgänglighet en viktig aspekt för oss i urval av intervjupersoner. Den sociala interaktionen mellan intervjuaren och intervjupersonen är en central faktor inom kvalitativa intervjuer. För att delges maximal information är det viktigt att skapa ett förtroende mellan intervjuaren och intervjupersonerna, samtidigt som det är viktigt att leda intervjun framåt med frågor som motiverar intervjupersonen att berätta om sina tankar kring intervjufrågorna (Ekström & Larsson 2019: 116). Vi valde därför att kontakta personer som vi hade en tidigare relation till. Detta ansåg vi skapade en tryggare miljö för personen att reflektera och diskutera kring intervjufrågorna, samtidigt som det var bekvämt för oss att inte spendera längre tid till att finna relevanta intervjupersoner.

6.3 Intervjupersoner

Vid val av intervjupersoner var det viktigaste för oss att samtliga hade engagerat sig i digital aktivism vid ett eller flera tillfällen. Vi tog därför kontakt med personer som vi visste sedan tidigare har engagerat sig i digital aktivism. Intervjupersonerna är i åldrarna 22 - 28 år, och samtliga är bosatta i Malmö eller Lund där de antingen arbetar eller studerar. Se bilaga 1.

6.4 Pilotstudie

Vi valde att utföra en pilotstudie innan genomförandet av den faktiska undersökningen. En pilotstudie syftar till att ge forskaren möjlighet att kontrollera upplägget av undersökningsprocessen (Wikipedia, 2018). I vårt fall valde vi att utföra en pilotstudie i syfte att utvärdera intervjuguiden, samt få feedback kring intervjuens upplägg. Genom pilotstudien kunde eventuella brister i upplägget av intervjun identifieras, vilket gav oss möjlighet att förbättra det ursprungliga upplägget.

Intervjupersonen till pilotstudien är en kvinna, 24 år. Valet av intervjuperson baserades på den förutbestämda målgruppen, då vi enbart ville undersöka 20-30 åriga personer bosatta i Malmö eller Lund. Pilotstudien skedde på en plats vald av intervjupersonen. Detta var viktigt för oss då vi gav samtliga intervjupersoner möjlighet att välja intervjuplats.

Vi valde att ge en grundlig och djupgående introduktion till intervjupersonen, där bland annat centrala begrepp beskrevs. Intervjupersonen ansåg att introduktionen gav en tydlig bild kring forskningens syfte samt att den var informativ och delgav intervjupersonen relevant fakta före intervjuens början. Intervjupersonen ansåg dock att introduktionen var väldigt omfattande och innehöll ibland för mycket information. Utifrån detta valde vi att korta ner introduktionen så den enbart innehöll relevant information och att senare intervjupersoner skulle delges en likadan utskrivna lathund. Då vår studie diskuterar omfattande begrepp som kan anses överväldigande, ansåg intervjupersonen att det skulle vara till stor hjälp att ha de centrala begreppen framför sig under intervjuens gång. Utifrån detta valde vi, i senare intervjuer, att ha utskrivna lathundar av både introduktionen samt beskrivning av de centrala begreppen. Genom att delge intervjupersonen ett

exemplar av introduktionen till intervjun och forskningens centrala begrepp, ansåg vi att detta minimerade risken för förvirring under intervjun.

Intervjupersonen ansåg även att intervjun bör innehålla små introduktioner mellan uppdelningen av frågor, då detta gjorde det enklare för intervjupersonen att förstå vad som diskuterades. Utifrån detta valde vi att informera intervjupersonen när vi bytte riktning i intervjun, samt när intervjun började nå sitt slut. Detta valet ansåg vi minimerade risken att intervjun skulle avslutas abrupt och lämna intervjupersonen med negativa känslor av intervjun.

Sammanfattningsvis gav pilotstudien oss värdefulla insikter kring intervjuens brister, samt hur vi som forskare kunde förbättra intervjuprocessen för att delges djupgående och informativa resultat. Pilotstudien gav oss dessutom möjlighet att förbättra intervjun där vi skapade en trygg plats för intervjupersonerna att öppna upp sig.

6.5 Genomförande

Kvale och Brinkmann (2014) beskriver den kvalitativa intervjuens upplägg utifrån sju stadier: tematisering, planering, intervju, utskrift, analys, verifiering samt rapportering. Dessa sju stadierna har vi utgått från i skapandet av vår intervjustudie (Kvale & Brinkmann 2014: 144-145). Vi har skapat en semistrukturerad intervjuguide (Se bilaga 2) som innehåller frågor som hjälpte oss att besvara våra frågeställningar, men som också gav oss utrymme att utveckla följdfrågor (Lindstedt 2019: 211). Då vi har två frågeställningar, valde vi att dela upp intervjuguiden i två olika teman för att få ut djupgående information kring vardera frågeställning. Genom att dela upp intervjuguiden utifrån de två olika frågeställningarna, skapades en tydlighet kring vilka intervjufrågor som var relevanta för att besvara frågeställningarna, samt att det skapade en tydlighet för intervjupersonerna vilka teman som undersöktes och forskningens syfte.

Som Kvale och Brinkmann (Kvale & Brinkmann 2014: 147) beskriver är det första steget av en intervjuens upplägg att tematisera sitt arbete. För oss innebar detta att vi klargjorde arbetets syfte, och sedan formulerade intervjufrågorna utifrån det. Då vårt syfte med studien är att undersöka motiv bakom digital aktivism, samt hur digitalt aktivistiskt deltagande samspelar med individens

identitetsskapande, blev detta vår utgångspunkt i sammanställning av intervjufrågor. Andra steget var planering, där vi valde ut våra intervjupersoner. Ytterligare information kring urval av intervjupersoner finns att hitta under 6.2: Urval.

Tredje steget var genomförandet av intervjuerna. Innan vi påbörjade intervjuerna hade vi förberett en utskriven lathund (Bilaga 3), som tydliggjorde intervjuens syfte. Denna lathund läste vi forskare upp högt för intervjupersonen, samt gav denne möjlighet att följa med i texten under uppläsningen. Utöver intervjuens syfte innehöll lathunden definitioner på begreppen digital aktivism, motiv och identitet. Lathunden var tillgänglig under hela intervjun för intervjupersonen att gå tillbaka till vid behov. Kvale och Brinkmann (2014: 176) förklarar att intervjufrågorna bör vara korta och enkla, samt att intervjun bör innehålla inledande frågor, där intervjupersonen får möjlighet att svara spontant kring egna erfarenheter. Vi valde därför att inleda intervjun med att ställa frågan: Hur många timmar om dagen använder du sociala medier? För att sedan följa upp med uppföljningsfrågan: Kommer du ofta i kontakt med aktivistiskt innehåll på sociala medier under den tiden? Resterande del av intervjun ställde vi frågor kopplat till våra huvudteman, men följde upp med uppföljningsfrågor för att ge intervjupersonen möjlighet att utveckla sina svar. Under intervjuens gång använde vi oss också av indirekta frågor. Dessa frågorna hjälper intervjupersonerna att uttrycka tankar indirekt och återge dessa hypotetiskt på en situation eller annan människa. Indirekta frågor kan också ge uttryck för intervjupersonens egna inställning till ämnet (Bryman 2011: 177).

Fjärde steget av arbetet innebär att sammanställa resultatet av intervjuerna, genom transkribering och utskrift av samtliga intervjuer (Kvale & Brinkmann 2014: 217). Vi valde att spela in våra intervjuer istället för att anteckna under intervjuens gång, då vi ansåg att det var viktigt att vi var närvarande vid intervjutillfällena. När samtliga intervjuer hade genomförts transkriberade vi materialet, och valde sedan att skriva ut de transkriberade intervjuerna på papper. Detta val gjorde vi då vi ansåg att det gav oss en bättre överblick inför det femte steget av intervjun. Femte steget innebar att analysera det insamlade materialet. Detta gjorde vi genom kodning, vilket gav oss möjligheten att hitta mönster i intervjuerna för att hitta svar på våra frågeställningar (Kvale & Brinkmann 2014: 241).

Vid sjätte steget, verifiering, fastställde vi vår studies validitet, och vid sjunde steget, rapportering, beaktade vi de etiska aspekterna av vår studie (Kvale & Brinkmann 2014: 145). Dessa steg förklaras ytterligare under 6.7: Etiska överväganden i en kvalitativ forskningsintervju, samt 6.8: Validitet.

6.6 Styrkor och svagheter med genomförda intervjuer

För oss var det viktigt att skapa en trygg och bekväm intervjuprocess för våra intervjupersoner, då vår studie ville undersöka det individuella engagemanget och identitetsskapandet bakom digital aktivism, vilket kan anses beröra känsliga frågor. Därför gav vi samtliga intervjupersoner möjlighet att själva bestämma plats där intervjun skulle hållas. Detta ansåg vi ökade chansen att delges ärliga och djupgående svar från intervjupersonerna (Ekström & Larsson 2019: 116). Vi valde även att spela in våra intervjuer, istället för att anteckna under intervjuns gång. Detta beslut ansåg vi resulterade i en mer öppen dialog mellan oss och intervjupersonerna, då vårt fokus inte låg på att anteckna utan på intervjupersonen själv. För att intervjupersonen inte skulle gå från intervjun med negativa känslor kring processen eller dennes svar, valde vi att noggrant informera intervjupersonen om studiens och intervjuns syfte. Vi valde även att tydliggöra för intervjuperson att denne förblev anonym under transkriberingsprocessen och analys av material, samt att all data raderades efter transkribering (Bryman 2011: 428-429).

Som tidigare nämnt, använde vi oss av en kvalitativ intervju för insamling av material. Vi anser att detta val var till fördel för vårt arbete, då vi ville undersöka digital aktivism på en individnivå. Intervjuerna gav oss möjlighet att få djupgående svar av individens egna deltagande av digital aktivism, samt reflektion kring hur detta kan ha haft en påverkan på individens identitetsskapande.

En svaghet med kvalitativ intervju som metod kan vara att forskaren är aktiv och deltagande i intervjun, vilket i sig kan påverka resultatet. Vi som forskare riskerar att, medvetet eller omedvetet, överföra våra förväntningar, värderingar eller tolkningar genom sättet vi ställer frågor. Kroppsspråk eller tonfall hos oss som intervjuar är faktorer som kan bidra till att intervjupersonerna anpassar sina svar, vilket kan minska intervjuernas trovärdighet (Kvale & Brinkmann 2014: 176-177). Detta

är något som vi forskare behövde vara medvetna om vid utförandet av vår studie, för att inte riskera att omedvetet påverka intervjupersonerna.

Utifrån syftet med studien går det att finna andra metoder som kan anses lämpa sig bra för att besvara forskningens valda frågeställningar, bland annat en netnografisk observation. Denna kvalitativa metod bygger på att genomföra en internetbaserad observation, i syfte att forskaren använder sig av en tolkande kunskapssyn för att besvara problemformuleringen. Genom detta tillvägagångssätt strävar forskaren att analysera data utifrån deltagarnas egna medieanvändning (Berg 2015: 66–68). I framtida forskning kan det vara relevant att genomföra kvalitativa intervjuer samt netnografiska observationer, för att få ett så sanningsenligt resultat som möjligt.

6.7 Etiska överväganden i en kvalitativ forskningsintervju

Kvalitativa intervjuer präglas av ett visst etiskt dilemma, då forskaren dels behöver utföra en grundlig undersökning för att få ett djupgående och sanningsenligt resultat, samtidigt som det är viktigt att deltagarna för studien inte känner ett intrång på sina personliga upplevelser och åsikter (Kvale & Brinkmann 2014: 98). Som forskare finns det ett antal etiska överväganden som är centrala för en kvalitativ intervju: informerat samtycke, konfidentialitet, konsekvenser samt forskarens roll (Kvale & Brinkmann 2014: 105).

Informerat samtycke syftar till att forskaren ger en tydlig förklaring kring syftet med undersökningen, hur intervjun är upplagd samt vilka risker och fördelar som kan tillkomma med deltagandet för forskningen. Det kan även innebära att deltagarna har rätt att avsluta intervjun om denne inte känner sig bekväm att fortsätta (Kvale & Brinkman 2014: 107). Vi valde att förbereda en utförlig introduktion som vi presenterade för deltagarna under intervjuns början. Introduktionen syftade till att informera intervjupersonen om forskningens och intervjuns syfte samt intervjupersonens roll i undersökningen. Vi ansåg även att det var viktigt att förtydliga för intervjupersonen att syftet med studien inte var att undersöka dennes politiska ställningstagande. För att minimera risken för eventuella missförstånd eller oklarheter kring forskningens syfte och intervjufrågor, var vi tydliga med intervjupersonen att denne, under hela intervjun, hade möjlighet att ställa ytterligare frågor kring eventuella oklarheter. Vi valde även att ge intervjupersonen

möjlighet att bestämma intervjuplats själv, då vi ville att intervjun skulle ske på en trygg plats där intervjupersonen kände sig bekväm att öppna upp sig kring intervjufrågorna. Genom att ge en grundlig introduktion där vi gav intervjupersonen möjlighet att be om ytterligare förklaring till forskningsområdet samt att ge valmöjligheter för intervjuplats, minimerade vi risken för eventuell obekvämheter eller oklarhet kring undersökningen.

Konfidentialitet är en viktig del inom kvalitativa intervjuer. Begreppet konfidentialitet betraktas som ett etiskt dilemma då intervjupersonen ska förbli anonym under intervjuprocessen, samtidigt som forskaren måste ges möjlighet att tolka intervju svaren utan att bli motsagd (Kvale & Brinkmann 2014: 109). Konfidentialitet syftar även till att skydda privatpersoners integritet och att forskaren måste vara tydlig med hur den insamlade datan kommer hanteras (Kvale & Brinkmann 2014: 109). För att utföra en djupgående intervju, som gav oss korrekta och informativa svar, var det viktigt för oss att förklara för intervjupersonen att denne skulle förbli anonym under forskningen. Detta ansåg vi minimerade risken för vridna eller vaga svar, av rädsla att bli igenkänd i sammanställning av studiens resultat. Vi förtydligade även för deltagaren att all data enbart skulle hanteras av oss och skulle raderas efter analys av insamlat material.

Som forskare är det viktigt att överväga och reflektera kring eventuella konsekvenser som kan tillkomma vid deltagande av en kvalitativ intervju. För att rättfärdiga en forskningsundersökning bör fördelarna med deltagandet av studien uppväga riskerna (Kvale & Brinkmann 2014: 110). Dock kan det anses svårt att minimera konsekvenserna för studien innan dess början, då dessa konsekvenser till största del sker i oförutsägbara situationer (Kvale & Brinkmann 2014: 110). Trots detta finns det en del tillvägagångssätt för att minska risken för konsekvenser i deltagandet av en studie. Kvale och Brinkmann menar att forskaren bör ha en grundlig förkunskap kring forskningsområdet, då detta är till stor hjälp i hantering av potentiella konflikter mellan forskaren och deltagaren (Kvale & Brinkmann 2014: 110). För att minimera risken för konsekvenser i deltagandet av vår studie, klargjorde vi både syftet med forskningen och deltagarens roll i undersökningen. På så sätt var intervjupersonerna väl medvetna om vilka forskningsområden vi ville undersöka samt vad som förväntades i deltagandet av studien. Därav minskade risken för eventuell konflikt mellan oss som forskare och intervjupersonen.

Dock kan en del konsekvenser ske för intervjupersonen efter undersökningens slut. Detta grundar sig till största del i att intervjupersonen har delat med sig av information som denne sedan ångrar (Kvale & Brinkmann 2014: 110). För att minimera denna risk i vår studie lade vi stor vikt i att intervjupersonen, under hela intervjuprocessen, kände sig bekväm. I slutet av intervjun valde vi även att ställa frågor som gav intervjupersonen möjlighet att tillägga information, förtydliga ett svar eller diskutera intervjufrågorna ytterligare.

Som Kvale och Brinkmann belyser, bär forskaren på en avgörande roll under arbetets gång. Som forskare ligger ansvaret dels i insamling samt analys av data, samtidigt som det är viktigt att reflektera över sin egen påverkan på forskningsprocessen och dess deltagare (Kvale, Brinkmann 2014: 111-112). Kvale och Brinkmann betonar bland annat maktobalansen som kan uppstå mellan forskaren och deltagarna. Då det är forskaren som styr intervjuprocessen, vilka frågor som blir utvalda samt hur den insamlade datan tolkas, bär forskaren det största ansvaret att skapa en trygg intervjuprocess för deltagarna (Kvale, Brinkmann 2014: 111-112). Det är även ett etiskt krav att forskaren publicerar ett resultat med hög vetenskaplig kvalitet. Detta innebär att forskningsresultatet ska vara så korrekt och representativt som möjligt, och därför bör det bli kontrollerat och validerat i största möjliga utsträckning (Kvale, Brinkmann 2014: 111-112).

6.8 Validitet

Begreppet validitet betonar vikten av att forskaren avser att mäta det som ska mätas, det vill säga mätningens relevans (Bryman 2011: 50). För att säkerställa att vår studie mätte det vi avsåg att mäta, sammanställde vi noggrant en relevant intervjuguide (Bilaga 2). Intervjufrågorna sammanställdes utifrån våra valda frågeställningar, samt valda teoretiska perspektiv. Genom att alltid ha forskningens syfte i åtanke, samt att formulera intervjufrågor utifrån forskningens frågeställningar, stärkte vi validiteten i vår studie. Pilotstudien gav oss möjlighet att göra justeringar i intervjuguiden, vilket förbättrade vår metod och genomförandet av intervjuerna.

Trots att samtliga intervjupersoner gav oss intressanta perspektiv rörande intervjufrågorna, var det viktigt för oss att noggrant välja ut relevant information som svarade på våra frågeställningar. Därför inkluderade vi enbart relevanta intervjusvar utifrån studiens syfte.

Vid kodningen av intervjumaterialet var det också viktigt att ha validitet i åtanke. Vi hittade genomgående nyckelbegrepp och teman i utförda intervjuer, och utan validitet hade det funnits en risk att vi drog slutsatser som inte grundade sig i materialet. Genom att ha haft validitet i åtanke vid kodning har risken minskat för att vi överanalyserat intervjupersonernas svar, eller dragit felaktiga slutsatser.

7. Resultat och analys

I detta kapitel kommer vi att presentera resultatet av vår studie, samt analysera resultatet utifrån valda teoretiska perspektiv och tidigare forskning. Kapitlet presenterar resultatet utifrån två teman: Digital aktivism och motiv, samt Digital aktivism och identitetsskapande. Vardera teman innehåller två underteman: Inre motiv och yttre motiv, samt individuell identitet och kollektiv identitet.

7.1 Digital aktivism och motiv

I detta avsnitt kommer vi redovisa resultat av digital aktivism och motiv utifrån individens inre samt yttre motiv bakom dennes engagemang.

7.1.1 Inre motiv

Brita Ytre-Arne beskriver hur digitala medier kan bidra till informations spridning, och att vår medieanvändning speglar större samhällsfrågor som vi ständigt kommer i kontakt med (Ytre-Arne 2023: 49). Vid frågan om vilka motiv som legat bakom intervjupersonernas engagemang, svarade intervjupersonerna 1, 4 och 5 att det till viss del handlat om viljan att sprida information. Intervjuperson 1 förklarade att ett motiv för henne har varit att sprida nyheter och information gällande en aktuell händelse och att hon funnit en drivkraft att sprida aktivistiskt innehåll vidare till andra, i strävan att engagera fler. Detta svarade även intervjupersonerna 4 och 5. De sa att de, genom sitt aktivistiska engagemang, velat skapa medvetenhet och öka kunskapen bland allmänheten. Intervjuperson 5 menade att hans informations spridning främst grundat sig i viljan

att informera om aktivistiska trender och dess betydelse, men även hur allmänheten kan agera i praktiken och inte bara genom sociala medier. Intervjuperson 4 berättade att han sett sin informations-spridning som ett sätt att starta en diskussion med någon som inte varit medveten om den aktuella frågan.

1. “När många lägger ut om någon händelse som är väldigt aktuell och som spelar stor roll tycker jag att det kan vara viktigt att lägga ut någon form av information...”

(Intervjuperson 5)

Som Brita Ytre-Arne beskriver är vår medieanvändning så pass integrerad i våra vardagliga rutiner, att förändringen blir uppenbar först när vardagsrutinerna ändras och våra medierutiner därmed också förändras (Ytre-Arne 2023: 49, 67). Intervjuperson 4 poängterade att hans vilja att sprida information tidigare har varit känslobaserad, något som han inte kan relatera till i samma utsträckning längre. Intervjuperson 4 menade att hans engagemang idag snarare sker på rutin för att sprida medvetenhet.

2. “.. det har gått från att vara känslostyrt, till att det nu är mer som en rutin för att sprida medvetenhet.”

(Intervjuperson 4)

Intervjupersonerna 4, 6, 7 och 8 har sett sitt digitala aktivistiska engagemang som ett sätt att vara en del av en förändring och att de drivits av ett framtidstänk. Intervjuperson 4 menade att hon känt en skyldighet att försöka skapa förbättring och inte stå på fel sida av historien. Detta går i linje med både intervjuperson 4 och 6, som valt att engagera sig aktivistiskt i en världshändelse som de ansåg varit en historisk markör eller en revolutionerande händelse. Intervjuperson 6 ansåg att det varit viktigt för henne att visa sin ståndpunkt i frågan, medan intervjuperson 7 velat delta i något som hon ansett varit meningsfullt. Intervjuperson 8 har främst drivits av ett framtidstänk i sitt aktivistiska engagemang, samt en strävan att skapa en bättre och mer jämställd värld.

3. “...det kändes som en historisk markör, och något man sett mycket av innan. Jag ville aktivt delta i det, för att visa var jag stod...”

(Intervjuperson 6)

Intervjuperson 2 deltog i digital aktivism för att dels visa sin ståndpunkt i en aktivistisk fråga, men också som ett sätt att påverka. Enligt intervjuperson 2 går all aktivism ut på att påverka på sitt sätt, och därför såg han sociala medier som ett enkelt verktyg att uppmärksamma frågan.

Intervjupersonerna 3, 4 och 8 har drivits av personliga anknytningar och relationer i sitt deltagande av digital aktivism. Intervjupersonerna 3 och 4 nämnde att de haft personliga anknytningar till en specifik fråga, och därför ansett att det var viktigt för dem att uppmärksamma händelser kopplat till detta. Intervjuperson 8 drevs av personliga relationer och har velat stötta människor i hans omgivning som blivit direkt påverkade av konsekvenser kopplat till aktivistiskt deltagande i en viss situation.

Både intervjupersonerna 3 och 7 har drivits av att de blivit illa berörda av en viss händelse, och därför valt att agera genom sina sociala medier. Intervjuperson 3 menade att hon engagerat sig i frågor som berört henne, men poängterade också att hon även valt att agera om hon bevittnat orättvisa, trots att detta inte nödvändigtvis berört henne emotionellt. Intervjuperson 7 menade att hon främst valt att agera utifrån sina känslor kring aktivistiska frågor, och skulle beskriva sig själv som en impulsiv person. Hon har främst engagerat sig i frågor som hon ansett berört orättvisa, i syfte att uppmärksamma händelsen. Intervjuperson 6 ansåg dessutom att hon delvis styrts av sina känslor i hennes aktivistiska deltagande, men belyste även en viss problematik i detta. Intervjuperson 6 ansåg att ingenting kan vara baserat på enbart känslor, trots att digital aktivism kan skapa mycket känslor. Hon nämnde att hon aktivt valt att inte diskutera specifika frågor om hon inte haft grundade argument att tala för det.

4. “Jag är så känslostyrd, och jag tar illa vid mig när jag ser någonting som jag uppfattar som orättvist. Därför har jag jättesvårt att hålla tyst om det, och då vill jag uttrycka mig.”

(Intervjuperson 3)

Som Darren G. Lilleker och Karolina Koc-Michalska (2016: 22) beskriver är de inre motiven kopplat till människors attityder gentemot en specifik fråga eller händelse, och att dessa attityder samspelar med behovet att utföra handlingar för att uttrycka politiska tankar eller åsikter. I vårt resultat kan vi tydligt se att våra intervjupersoner har sett ett starkt behov av att uttrycka sina åsikter kring specifika aktivistiska frågor. Som intervjupersonerna 3 och 7 beskrev var deras engagemang främst baserat på känslor, och viljan att dela aktivistiskt innehåll som berört dem. Detta resultat går i linje med Hye Hyun Hongs och Yeuseung Kims (2021: 572) forskningsresultat, som visade att unga medieanvändare valt att delta i digital aktivism för att få utrymme att uttrycka politiska åsikter.

Fiona Suwanas (2019: 1295) studie visade att unga medieanvändare främst drevs av viljan att sprida sanningsenlig information. Vår studie visade ett delvis liknande resultat utifrån intervjupersonerna 1, 4 och 5 motiv bakom deras digitalt aktivistiska engagemang. Som tidigare nämnt har dessa intervjupersoner drivits av en vilja att sprida information vidare till andra medieanvändare, för att öka medvetenheten kring aktuella händelser.

7.1.2 Yttre motiv

Vid frågan om intervjupersonerna ansåg att känslan av gemenskap på sociala medier kan förstärka valet att agera aktivistiskt, trodde samtliga intervjupersoner att detta kunde vara en drivkraft för unga människor att engagera sig i digital aktivism.

Detta är något som intervjupersonerna 1, 2, 3, 5 och 8 kunnat relatera till. Intervjuperson 1 menade att gemenskapen varit en underliggande tanke i hennes engagemang. Enligt henne, har hon funnit en drivkraft att engagera sig, om hon sett att många av hennes vänner gjort likadant. Intervjuperson 2 menade att gemenskapen kan vara en omedveten drivkraft för honom. Intervjuperson 3 såg gemenskapen som en liten del av hennes engagemang och att det kan ha varit betryggande att visa att man tyckt likadant och stått på samma sida som någon annan. Intervjuperson 5 menade att hans deltagande varit påverkat av hans umgängeskrets, där en majoritet ansåg att det varit viktigt att engagera sig för att bli inkluderad i gemenskapen. Intervjuperson 8 agerade vid ett tillfälle aktivistiskt för att känna gemenskap utanför sociala medier,

och kopplade även detta till personliga relationer. Han menade att han agerade i en gemenskap för att visa sympati för sina närstående.

5. “Vill du vara en del av den gemenskapen är det också viktigt att visa vad du tycker. Där tror jag definitivt att det spelar roll i vad man publicerar.”

(Intervjuperson 5)

Intervjuperson 4 såg dock en problematik i att enbart agera utifrån gemenskap. Intervjuperson 4 menade att digitalt aktivistiskt engagemang kan skapa gemenskaper, men även exkludering. Han nämnde att det synliggjort människor som valt att inte engagera sig, vilket skapat grupperingar.

6. “...man finner ju en sorts gemenskap när man ser allt som delas, men samtidigt tycker jag det skapar exkludering på annat håll.”

(Intervjuperson 4)

Vid frågan om intervjupersonerna någon gång agerat aktivistiskt som följd av gruppträck, svarade intervjupersonerna 1, 5 och 8 att de kunde relatera till detta. Intervjuperson 1 menade att hon främst agerat utifrån gruppträck i yngre ålder, något som intervjuperson 5 kunde relatera till. Intervjuperson 5 trodde att gruppträck påverkat honom väldigt mycket och att majoriteten av gångerna han valt att engagera sig var det för att känna grupptillhörighet. Intervjuperson 8 kunde relatera till att han själv valt att engagera sig aktivistiskt om han såg många andra delat liknande innehåll. För honom blev dock gruppträcket snarare en uppmaning att själv agera mer aktivistiskt genom sina sociala medier.

7. “Jag skulle säga att 80% av alla gånger jag har valt att publicera någonting, har varit för att jag har sett att andra har publicerat det.”

(Intervjuperson 5)

Som Brita Ytre-Arne säger, genom våra vardagliga medierutiner skapas möjligheten att känna närhet och tillgänglighet till människor och platser som fysiskt är långt borta (Ytre-Arne 2023: 7).

Samtliga intervjupersoner tillbads att reflektera över de främsta anledningarna till varför unga medieanvändare väljer att engagera sig i digital aktivism. Intervjupersonerna 1, 2, 4, 6 och 8 trodde att den främsta anledning för unga medieanvändare att engagera sig i digital aktivism var tillgängligheten och enkelheten att sprida aktivistiska budskap genom sociala medier.

8. “Det är enklare med digital aktivism. Det är enklare att vara mer engagerad och enklare att hitta sammanhang där man kan hänga med likasinnade människor.”

(Intervjuperson 8)

Intervjuperson 6 menade att unga alltid har varit den största drivkraften till förändring och därför också hittat verktygen att sprida aktivism. Intervjuperson 1 nämnde att hon själv märkt att hon valt att engagera sig digitalt då det varit ett enkelt sätt att sprida aktivistiskt innehåll. Intervjuperson 3 trodde att en av de största drivkrafterna för unga att engagera sig var att det är en ny generation som är medvetna om att alla har egen vilja, och att våra åsikter inte behöver präglas av statliga strukturer. Som Bauman beskriver är individens frihet inte längre begränsad av samhällsliga strukturer. Denna upplösning av tidigare strukturer möjliggör individens totala frihet (Bauman 2000: 5).

9. “Vi är mycket mer medvetna om att alla har en egen vilja och att vi kan tycka olika. Vi behöver inte tycka likadant som de som styr landet.”

(Intervjuperson 3)

Intervjuperson 2 menade dock att det kan finnas risker i att digital aktivism är så enkelt att genomföra. Han menade att enkelheten kan leda till slackivism, och såg detta som en konsekvens av tillgängligheten av sociala medier.

Avslutningsvis blev intervjupersonerna frågade om de, i helhet, främst drevs av personliga känslor eller känslan av gemenskap i deras deltagande av digital aktivism. Intervjupersonerna 2, 3, 4, 5, 6 och 7 drevs främst av personliga känslor när de agerat aktivistiskt på sociala medier. Intervjupersonerna 2 och 5 menade dock att det kan vara en kombination av både personliga känslor och gemenskapen, som har gjort att de engagerat sig. Intervjuperson 3 såg mer

gemenskapen som något värdefullt som tillkommit genom engagemanget, men det har inte varit en primär drivkraft för henne. Intervjuperson 1 såg att hennes engagemang drevs av både inre och yttre motiv. Intervjuperson 8 menade att han agerade utifrån inre eller yttre motiv beroende på sammanhang.

Tidigare studie gjord av Nurbani Yusuf och Arif Prasetyo Wibowo (2022: 288) visade att unga människor valde att använda sociala medier som ett verktyg att sprida aktivistiskt innehåll, vilket ledde till ökad medvetenhet bland allmänheten. Som intervjupersonerna 1, 2, 4, 6 och 8 beskrev trodde de att den främsta anledningen till ökat digitalt aktivistiskt engagemang berodde på enkelheten att använda sociala medier som ett verktyg, vilket går i linje med Yusuf och Prasetyo Wibowos resultat. Som Cortés-Ramos et al (Cortés-Ramos et al. 2021: 11) nämner kan ungas aktivistiska engagemang främja social och politisk förändring. Detta var något som vi såg var en stor drivkraft bland vissa av intervjupersonerna. Intervjuperson 6 nämnde under intervjun att hon ansåg att unga människor alltid har varit den största drivkraften till förändring, och därför varit öppna att hitta de verktyg som behövdes för att skapa förändring. Detta var något som hon själv, samt intervjupersonerna 4, 7 och 8, kunde relatera till.

Likt Suwanas samt Hong och Kims resultat, visade vår studie att unga människor främst har drivits av inre motiv i deras deltagande av digital aktivism. En majoritet av intervjupersonerna såg ett stort behov att uttrycka sina egna åsikter till andra medieanvändare, av olika anledningar. Återkommande begrepp var bland annat informationsspridning, öka medvetenheten bland allmänheten och visa sin egen ståndpunkt inom en viss fråga. Lilleker och Koc-Michalska samt Suwana menar dock att det bör ske ett samspel mellan inre och yttre motiv för ett långvarigt engagemang. Som tidigare nämnt ansåg samtliga intervjupersonerna att gemenskapen varit en viktig faktor i ungas aktivistiska engagemang. Intervjupersonerna 1, 2, 3, 5 och 8 menade att de själva agerat för att känna gemenskap till en viss grupp.

7.2 Digital aktivism och identitetsskapande

I detta avsnitt kommer vi presentera resultat och analys kopplat till digital aktivism och identitetsskapande. Detta har vi gjort genom två underteman, individuell identitet och kollektiv identitet.

7.2.1 Individuell identitet

Alla intervjupersoner, utom intervjuperson 2, skulle identifiera sig som en politiskt aktiv person, och samtliga har vid ett eller flera tillfällen engagerat sig i aktivistiska frågor på digitala medier. Alla intervjupersoner, utom intervjuperson 2, ansåg att deras individuella identitet har påverkats av digital aktivism.

Brita Ytre-Arnes teori kring medieanvändning i vårt vardagsliv belyser hur det vi möter genom digitala medier har en påverkan på våra världsbilder och relationer till olika samhällsfrågor (Ytre-Arne 2023: 77). Intervjuperson 1 kunde se att hennes identitet har formats utifrån innehållet hon exponerats för på digitala medier, då hon genom det lärt sig mycket och därmed format sin världsbild. Intervjuperson 4 såg också att hans identitet påverkats, då hans världsbild sett annorlunda ut från han började engagera sig inom digital aktivism tills idag. Även intervjuperson 6 belyste hur hennes världsbild formats genom digital aktivism.

10. "...om du liksom ser samma sak från att du är tretton till att du fyller tjugo kommer det påverka alla dina beslut, alltså politiska beslut men också besluten du har i din vardag och hur du deltar i aktivism".

(Intervjuperson 6)

Intervjuperson 8 ansåg att hans identitet formats genom att vara öppen för olika åsikter och tankar som han mötts av genom digital aktivism. Enligt intervjuperson 1 kan digital aktivism ha en stor påverkan på ens identitet genom att hjälpa individer att få nya perspektiv, vilket i sin tur kan forma personlighet och identitet. Hon menade att detta främst var kopplat till människor som kommit från en bakgrund där politik inte diskuterats. Detta var något som intervjuperson 5 kunde relatera

till, då han sett digital aktivism som en möjlighet att säga emot politiska strukturer som han växt upp med, och genom det hittat sin egen identitet med hjälp av aktivismen. Brita Ytre-Arnes teori kring medieanvändning i vardagslivet belyser detta genom att förklara hur medier är en så central del i våra vardagsliv att det påverkar våra identiteter. Genom informationen som vi dagligen får via våra digitala medier speglas vår medieanvändning med större samhällsfrågor (Ytre- Arne 2023: 77).

Intervjupersonerna 1, 3, 5 och 7 nämnde under sina intervjuer att digital aktivism stärkte deras identitet, snarare än att utmana den. Intervjuperson 1 belyste att hon främst umgås med personer som har liknande åsikter som henne, och att hon därför inte känt sig utmanad i sitt egna aktivistiska engagemang. Bekräftelsen hon fått har istället lett till att hennes självbild stärkts.

11. “Vi tycker redan samma sak, så nu visar jag upp att jag tycker det ännu mer, och det boostar ju min självbild.”

(Intervjuperson 1)

Intervjuperson 3 ansåg också att hennes identitet har stärkts snarare än utmanats. För henne har det känts bra och skapat en trygghet genom att veta att hon har engagerat sig i något som betytt mycket för henne. Även intervjuperson 7 kunde se att hennes engagemang har bekräftat hennes självbild, då hennes deltagande gett henne möjlighet att uttrycka sina åsikter. Därför ansåg hon inte att hennes identitet förändrats, utan snarare formats genom ett kollektivt ställningstagande med likasinnade människor. Intervjuperson 7 påpekade dock att hennes engagemang oftast stannat i hennes inre cirkel, då hon känt en viss osäkerhet kring hennes egen personlighet. Enligt henne berodde detta på en yttre press som hon upplevt, och en rädsla att ta för mycket plats i sociala och digitala sammanhang.

12. “I vissa frågor skulle jag säga att det finns en så pass stor konsensus, i alla fall de som följer mig och de jag följer, att vi håller med varandra”.

(Intervjuperson 5)

Intervjuperson 6 berättade om vikten av att inte låta identiteten helt och hållet definieras av en specifik fråga eller engagemang. Även om det kan vara värdefullt att lägga mycket av sig själv i en fråga, menade hon att det är viktigt att behålla en distans mellan vem man är som person och det man engagerar sig i. Intervjuperson 6 såg det som en nödvändighet för att kunna hantera sitt engagemang på ett hållbart sätt, inte bara inom aktivism utan även i andra sammanhang.

13. "Att distansera din person från det du gör eller det du har, det tror jag är jätteviktigt, alltså i alla frågor inte bara aktivism."

(Intervjuperson 6)

Att digital aktivism genom sociala medier har en påverkan på unga medieanvändares identitetskonstruktion, är något som författarna i vår forskningsöversikt håller med om. Stefania Milan (2015) förklarar hur identiteter formas när medieanvändare delar värderingar med varandra. Genom detta förs likasinnade medieanvändare samman och mening skapas. Något som flera intervjupersonerna uttryckte om sitt eget engagemang, bland annat intervjuperson 1 med citat nummer 11. Hälften av intervjupersonerna kunde se hur deras engagemang med likasinnade personer har haft en påverkan på deras identitet på så sätt att den inte förändrats, utan snarare stärkts. Både genom att personerna i deras inre krets delat liknande åsikter med intervjupersonerna, men även då engagemanget skapat en trygghet då det känts bra att få uttrycka sin åsikt, som intervjuperson 3 och 7 beskrev det. Intervjupersonernas svar gällande att deras identitet stärkts snarare än att utmanats när de engagerat sig i digital aktivism, går därför i linje med Milans forskning och aktivism och identitetsskapande.

Även Chia-chen Chang (2022) ser hur medieanvändares identiteter påverkas. Chang poängterar hur det sociala trycket av att vara närvarande på sociala medier kan ha en negativ påverkan på unga medieanvändares identitet. Intervjuperson 7 nämnde det sociala trycket i sin intervju, och förklarade hur det påverkat hur hennes engagemang tagit form och vilka hon aktivt bestämmer att dela sitt engagemang tillsammans med. Intervjuperson 7s argument för hur hennes engagemang haft en påverkan på hennes identitet, men samtidigt haft en negativ påverkan på hennes egen självbild, stämmer överens med Changs studie.

7.2.2 Kollektiv identitet

Under utförda intervjuer ställde vi dessutom frågor kopplat till den kollektiva identiteten, och hur intervjupersonernas engagemang i digital aktivism påverkat deras självbild som en del av en grupp.

Intervjupersonerna 2, 5, 6 och 8 svarade att de främst engagerat sig i aktivistiska trender på sociala medier som många andra också engagerat sig i. Intervjuperson 2 betonade att han varit väl medveten om att han delat aktivistiskt innehåll som varit en trend och som många andra delat. Detta var något som även intervjuperson 5 kunde relatera till. Intervjuperson 6 har känt att hon blivit påverkad att engagera sig när hon sett att många andra deltagit. Hon ansåg att det varit lätt att dras med i engagemanget när det varit tydligt att en stor grupp varit delaktig. För henne blev det då svårt att fortsätta med vardagen som vanligt utan att engagera sig. Även intervjuperson 8 sa att han dragits med av att engagera sig när det varit tydligt att många engagerat sig i samma fråga.

14. "Främst är det bara generellt mycket roligare när man gör det i grupp. Man hänger med människor som tänker likadant, men också att man blir starkare tillsammans. Att stå själv för någonting är väldigt jobbigt och det är det som gör att det är svårt för människor att börja med aktivism tror jag, men när man väl har börjat så är det en enkel ingång..."

(Intervjuperson 8)

Intervjupersonerna 1, 3, 4 och 7 har däremot engagerat sig i aktivistiskt innehåll som de personligen berörts av, och inte varit lika påverkade av aktivistiska trender genom sociala medier.

Ovannämnt resultat visar att andra människor kan ha en påverkan på individers engagemang. Känslan av gemenskap och grupptillhörighet var en anledning till detta, enligt intervjupersonerna. Brita Ytre-Arne (2023: 9) förklarar hur medieanvändaren vänder sig till de olika medierna för en rad olika saker, men bland annat gemenskap. Olika sociala sfärer är väsentligt för meningsskapande i våra liv enligt teorin. Genom kommunikation med andra människor och digitala medier engagerar vi oss med olika sociala sfärer vilket kan skapa gemenskap.

Intervjuperson 6 reflekterade mycket över hennes personlighet utifrån olika grupptillhörigheter, och menade att hon bar olika masker beroende på sammanhang. Detta har haft en påverkan på hennes aktivistiska deltagande, då det skapat ett dilemma där hon dels tänker mycket på hur hon vill porträttera sig själv på sina sociala medier, samtidigt som hon känner ett behov att uttrycka sina åsikter. Hon såg en tydlig skillnad mellan hennes privata och professionella personlighet, och fann det svårt att hitta en balans mellan dessa på sociala medier. Därför ser intervjuperson 6 att hennes aktivistiska engagemang har ändrats från en yngre ålder, där hennes personlighet var i ett bestämt sammanhang, till idag där hennes personlighet varierar beroende på situation och umgänge. Intervjuperson 2 ansåg, när han var aktiv i digital aktivism, att han inte uppfattades som äkta, utan gjorde det för att andra skulle få en specifik bild av honom. Intervjuperson 3 nämnde att hennes tidigare engagemang var påverkat av hennes umgänge, men att det idag istället har påverkats av hennes egna åsikter och känslor.

15. "Jag tyckte alltid att jag var fake när jag publicerade saker. Men det fanns en anledning till det, och idag tycker jag att det inte skiljer sig. Nu publicerar jag inte så mycket..."

(Intervjuperson 2)

Detta går i linje med Baumans (2000) teori om flytande modernitet där tidigare bestämda strukturer har ersatts av individens frihet att konstruera sin identitet. Genom att utföra digital aktivism på digitala medier menar intervjuperson 6, 2 och 3 att de får möjlighet att konstruera bilder av sig själv utifrån hur de vill att andra ska tolka dem. Detta beskrivs enligt Bauman som flytande och föränderliga identiteter som ändras flera gånger under våra liv för att skapa oss själva.

Intervjuperson 8 var också medveten om att hans engagemang påverkat andras bild av honom, samt att grupptillhörighet påverkat hans identitet.

16. "... en grupp skapar trygghet i sitt liv och för att vara kvar i gruppen känner väl många att man vill bli mer likasinnad eller man vill komma in i gruppen och då blir man likasinnad hos alla andra för att passa in.... man lägger ut aktivism för att skapa den här själva känslan till gruppen."

(Intervjuperson 8)

Resultaten från intervjuerna visar att individernas digitala aktivism ofta har påverkats av en känsla av gemenskap och grupptillhörighet, vilket i sin tur haft en påverkan på individernas kollektiva identiteter. Intervjupersonerna som engagerat sig i aktivistiska trender på sociala medier beskrev hur de dragits med av det kollektiva engagemanget, vilket skapat en känsla av samhörighet i gruppen. Samtidigt visade andra intervjuer hur individers engagemang påverkats av personliga upplevelser och självrepresentation, där aktivism använts som ett sätt att konstruera och förmedla identitet i olika sociala sammanhang. Coretti och Picas (2015) teori om gemensamma identiteter på sociala medier är applicerbar här, då den lyfter fram hur gemensamma värderingar och tolkningar av världen på en kognitiv, symbolisk och emotionell nivå bidrar till att forma kollektiva identiteter. Intervjupersonernas upplevelser illustrerar hur grupptillhörighet och digital aktivism inte bara påverkar det individuella engagemanget utan även formar och förstärker gemensamma identiteter genom delade erfarenheter och värderingar.

Detta kan även kopplas till Schwegler, Landschoff och Rommel (2024), som beskriver hur språk och visuella uttryck på sociala medier används för att konstruera sociala identiteter i samband med digital aktivism. Flera av intervjupersonerna berättade hur deras identitet påverkats av hur de framställts sig själva på sociala medier, där val av innehåll och deltagande i aktivistiska trender ofta styrts av hur de velat bli uppfattade av andra. Detta förstärker Schwegler et al:s argument att identitet och handlingskraft formas genom digitala medier, där ordval och bilder spelar en central roll.

7.3 Resultat

Vilka motiv påverkar besluten hos unga medieanvändare att engagera sig i digital aktivism?

Nedanstående resultat besvarar frågeställningen om vilka motiv som påverkar unga medieanvändarens beslut att engagera sig i digital aktivism.

Samtliga intervjupersoner har varit aktiva inom digital aktivism vid ett eller flera tillfällen. Flera av dem nämnde att informationsspridning var ett centralt motiv för dem, då de sett ett behov att sprida aktivistisk information för att öka medvetenheten bland allmänheten. Vissa såg digital aktivism som ett verktyg att uttrycka sin egen åsikt kring en aktivistisk fråga, medan andras engagemang var känslobaserade motiv.

Ett motiv för många av intervjupersonerna var att de såg digital aktivism som ett sätt att bidra till långsiktig förändring, särskilt gällande frågor om sociala orättvisor och jämlikhet. En av intervjupersonerna betonade hur hans engagemang grundat sig i en vilja att skapa en mer rättvis värld, medan andra såg sitt engagemang som en möjlighet att vara en del av en världshändelse eller något revolutionerande.

Flera av intervjupersonerna såg sociala medier som ett enkelt och tillgängligt sätt att engagera sig i digital aktivism, och därför var detta också ett motiv bakom deras engagemang. En del menade att sociala medier kunde användas för att nå ut till en bredare publik, oberoende av geografiskt avstånd. Flera av intervjupersonerna belyste att sociala medier kan ses som ett snabbt och effektivt sätt att dela aktivistiskt innehåll, vilket kan resultera i att engagemanget kan vara mindre tidskrävande och tillgängligt till en större grupp.

Flera intervjupersoner såg gemenskap som ett motiv bakom deras digitalt aktivistiska deltagande. För en del var gemenskapen en underliggande drivkraft till deras engagemang, medan en annan såg gemenskapen som en trygghet. För vissa handlade gemenskapen om att känna sig inkluderad i en grupp som delade liknande åsikter, och därmed känna sig delaktig i något större.

Avslutningsvis sa majoriteten av intervjupersonerna att deras engagemang har grundat sig i inre motiv, såsom personliga åsikter eller känslor kring aktivistiska frågor. En del av intervjupersonerna menade dock att en kombination av inre och yttre motiv kunde vara betydelsefullt i deras engagemang och att yttre motiv, såsom gemenskap, kunde ses som ett värdefullt resultat av engagemanget. Vissa intervjupersoner menade att deras engagemang baserades på en kombination

av både inre och yttre motiv, och för en intervjuperson varierade motiven beroende på sammanhanget.

Hur upplever medieanvändare att deras engagemang i digital aktivism påverkar deras identitet?

Resultatet besvarar frågeställningen hur medieanvändare upplever att deras engagemang i digital aktivism påverkar deras identitet. Alla intervjupersoner utom en ansåg att deras individuella identitet har påverkats av deras engagemang, och flera intervjupersoner såg hur grupptillhörighet inom digital aktivism har påverkat deras identitet som en del av en grupp.

Genom daglig exponering av digital aktivism på sociala medier, menade majoriteten av intervjupersonerna att deras världsbilder ändrats. Genom att se en viss typ av innehåll och interagera med detta ansåg majoriteten att deras personlighet och världsbild påverkats.

Vissa intervjupersoner menade att digital aktivism stärkt deras identitet genom bekräftelse. När personer med likadana åsikter interagerar med varandra skapas en trygghet, och denna trygghet stärks ännu mer genom bekräftelsen som kommer med interaktioner som likes eller kommentarer, menade dem. Andra upplevde dock att deras identitet snarare förändrades genom digital aktivism. Genom möjligheten att hitta nya perspektiv och säga emot politiska strukturer som de växt upp med, ansåg vissa att detta har ändrat deras identitet. En person upplevde att engagemanget haft en negativ påverkan på hennes självbild, delvis på grund av social press.

Känslan av tillhörighet och gemenskap ansåg flera intervjupersoner var en bidragande faktor till deras engagemang, och flera kände att de dragits med att engagera sig i frågor där många var delaktiga, medan andra främst styrts av personliga känslor. Några reflekterade över att de anpassat sitt digitala engagemang beroende på publik och sammanhang, för att passa in eller skapa en specifik bild av sig själv som en del av en grupp. De använde då den digitala aktivismen som ett sätt att konstruera sin identitet i olika sociala sammanhang.

8. Sammanfattning och slutdiskussion

Detta kapitel innehåller en sammanfattning av studiens syfte samt resultat kopplat till tidigare forskning och teoretiska perspektiv. I de två sista avsnitt 8.2 och 8.3, presenteras även slutdiskussioner kopplade till arbetet, vilket har skrivits individuellt.

8.1 Sammanfattning

Vår studie syftade till att förstå individers motiv bakom digital aktivism, samt hur deras aktivistiska engagemang har haft en påverkan på deras identitetsskapande. Studiens metod har gett oss möjlighet att undersöka motiv och identitetsskapande utifrån individens egna reflektioner och tankar, vilket kunnat bidra med djupgående resultat för att besvara studiens frågeställningar.

Genom kvalitativa intervjuer som metod, har vi samlat in och analyserat motiv bakom digital aktivism samt hur individers identitetsskapande påverkas av deras aktivistiska engagemang. Vi har identifierat flera motiv, såsom informationsspridning, personliga känslor och grupptillhörighet. Vi har dessutom fått fram ett resultat som visar hur engagemanget har påverkat intervjupersonernas identitetsskapande, däribland genom att det format individers världsbild samt stärkt den individuella såväl som den kollektiva identiteten. Med teorierna Media Use in Digital Everyday Life och Flytande modernitet har vi lättare kunnat förstå intervjupersonernas engagemang som en rutin i deras vardagliga liv, och det föränderliga identitetsskapandet som detta medför i det digitala samhället. Resultatet för studien går i linje med resultat från tidigare forskning inom området, men då vår studie syftade till att förstå det individuella engagemanget samt identitetsskapandet, anser vi att vår studie kan stärka forskningsområdet genom att ge ett djupare perspektiv.

Vår studie har gett en djupgående förståelse för digital aktivism på individnivå, och vi ser hur resultatet kan vara till hjälp för att förstå forskningsområdet som tillkommit i samband med teknologins framgång. Den nya typen av aktivism genomsyrar flera medieanvändares vardag, och med vår studie kan vi lättare förstå motiven bakom digital aktivism och hur det påverkar individen.

8.2 Slutdiskussion av Minna Bäckman

Vår studie har syftat till att förstå motiv och identitetsskapande kopplat till digital aktivism, på en individnivå. Studiens undersökning har byggt på att besvara studiens två frågeställningar: “Vilka motiv påverkar besluten hos unga medieanvändare att engagera sig i digital aktivism?” och “Hur upplever medieanvändare att deras engagemang i digital aktivism påverkar deras identitet?” Utifrån forskningens syfte och frågeställningar fann vi två relevanta teorier som har hjälpt oss analysera vårt forskningsresultat. Vi har valt att använda oss av Brita Ytre-Arnes teori om Media Use in Digital Everyday Life, samt Zygmunt Baumans teori om flytande modernitet.

Genom valda frågeställningar samt forskningens syfte ansåg vi att kvalitativ intervju som metod var mest lämpad för att få fram ett relevant resultat. Resultatet av studien visade att unga medieanvändare främst drevs av inre motiv när de deltog i digital aktivism. Resultatet visade även att det var flera intervjupersoner som menade att deras aktivistiska engagemang hade påverkan på deras identitetsskapande. Deras engagemang har både haft en påverkan på deras individuella identitet, samt deras identitet som en del av en grupp.

Som intervjupersonerna själva kunde relatera till, är det tydligt att det finns ett starkt behov för unga medieanvändare att uttrycka sina personliga åsikter kring aktuella frågor. Genom till exempel informationsspridning, som var ett centralt motiv för flera intervjupersoner, kan medieanvändare visa deras ståndpunkt i specifika aktivistiska frågor, samtidigt som det möjliggör att fler personer väljer att engagera sig.

Intervjupersonerna såg även sitt engagemang som en möjlighet att vara en del av ett förändringsarbete. Genom att känna sig som en del av något större och meningsfullt, anser jag att många unga väljer att engagera sig aktivistiskt. Som en intervjuperson nämnde, är unga människor medvetna om sin egen frihet och att de inte längre är begränsade av statliga strukturer. Detta är något som är återkommande i Zygmunt Baumans teori om flytande modernitet. Utifrån detta kan vi tydligt se ett mönster mellan människors frihet och viljan att engagera sig aktivistiskt. Jag anser att unga medieanvändare är medvetna att de inte längre behöver anpassa sig efter statliga och samhällsliga strukturer, och därför finner de också de verktyg som behövs för att kunna uttrycka

aktivistiska tankar. Detta i sin tur leder till att unga människor är mer benägna att ta del av ett förändringsarbete, om de bevittnar sociala orättvisor.

Efter sammanställning och analys av studiens resultat var det tydligt att digitalt aktivistiskt engagemang hade en påverkan på unga människors identitetsskapande. En av intervjupersonerna såg sitt aktivistiska engagemang som ett sätt att bryta sig ur tidigare sociala strukturer, och att digital aktivism på så sätt har haft en påverkan på hans identitetsskapande. Utifrån Baumans teori, hade detta inte varit möjligt i det tidigare samhället, med fasta strukturer och bestämda samhällsgrupper. Enligt mig, går det därför att koppla Baumans teori om flytande modernitet till individens identitetsskapande. I ett tidigare samhälle hade den uppbyggnaden inte varit möjlig, men i takt med att sociala strukturer har lösts upp ges människor möjligheten att skapa sin identitet utifrån sina enskilda erfarenheter och tankar.

Sociala medier har medfört ett enkelt verktyg att engagera sig i aktivistiska frågor, något som intervjupersonerna själva nämnde under intervjuerna. Därav är inte individens aktivistiska engagemang lika tidskrävande längre, samt att det är möjligt att sprida sina aktivistiska budskap med en bredare publik. Detta stärks utifrån Brita Ytre-Arnes argument att våra vardagliga medierutiner är tillgängliga för en större publik, oberoende av geografiskt och tidsmässigt avstånd. Genom att använda sig av sociala medier för att engagera sig inom aktivism, krävs det inte lika mycket av individen för att klassas som en aktivistisk person. Aktivismen blir därför snarare en del av vår vardag och något som sker på rutin, än en fysisk aktivitet som kräver tid och energi av den enskilda individen.

Gemenskap var ett återkommande begrepp under intervjuerna, både kring frågorna om motiv men även frågor kopplade till identitetsskapande. Intervjupersonerna såg gemenskapen som en drivkraft i sitt eget engagemang, men också som en möjlighet att vara en del av en grupp. Intervjupersonerna menade att gemenskapen kan vara en drivkraft för människor som inte engagera sig tidigare, men som genom gemenskapen fann en trygghet att öppna upp sig kring sina egna tankar med likasinnade människor. Utifrån detta anser jag att gemenskap spelar en väsentlig roll i individens egna engagemang och att det minskar rädslan att sprida aktivistiskt innehåll. Intervjupersonerna ansåg även att gemenskap och grupptillhörighet hade en stor påverkan på deras egna identiteter,

samt hur de vill uppfattas som en del av en grupp. Enligt Bauman är identiteter idag flytande och föränderliga, då människor har getts större möjlighet att skapa sin identitet i total frihet. Därför anser jag att vår identitet förändras flera gånger under våra liv, något som Bauman själv menar på. Därmed ges vi också möjlighet att anpassa vår identitet beroende på sammanhang, något som flera intervjupersoner menade att de gjorde. Utifrån intervjuvaren kopplat till individens identitetsskapande fick vi en större inblick i hur enskilda personer reflekterade kring deras identitet kopplat till deras digitalt aktivistiska engagemang.

Det finns tydliga likheter i vår genomförda forskning och vad tidigare forskning säger. Gällande motiv bakom digitalt aktivistiskt engagemang går vår studie i linje med tidigare forskningsresultat, som visar på att människor agerar för att stilla ett behov av att uttrycka åsikter. Unga människor ser därför digital aktivism som ett relevant forum att visa sin ståndpunkt, och samtidigt bidra till förändring. Tidigare forskning visar också att unga människors engagemang har främjat social och politisk förändring, vilket var en stor del av flera intervjupersoners syfte i deras egna engagemang. Gemenskapen blir en viktig faktor i detta, då det krävs att flera människor engagerar sig för att förändring ska ske. Genom individers aktivistiska engagemang bildar de även en bild av sig själva, men också hur de uppfattas i en gemenskap. Som tidigare forskning menar, skapar individer sin identitet genom att dela värderingar med andra medieanvändare. Genom att dela åsikter och tankar med likasinnade människor, förs människor samman och skapar en gemensam förståelse. Därav skapar människor kollektiva identiteter och ett gemensamt mål för deras spridning av aktivistiskt innehåll.

Utifrån resultaten av vår forskning och den analys som gjorts tidigare, anser jag att det finns ett tydligt mönster mellan motiv bakom digital aktivism och identitetsskapande. Det blir tydligt att individens motiv till digital aktivism oftast är sammankopplade med deras självbild, och hur de vill uppfattas av andra. Motiven kan ändras beroende på aktuella samhällsfrågor, för att identiteten delvis också gör det. Identitetsskapande är inte längre en fast produkt, utan något flytande och föränderligt. Därför varierar även engagemanget beroende på individens vardag och liv. Motiv såsom förändring och gemenskap får en stark koppling till människors gruppidentitet. Människor väljer att engagera sig beroende på det allmänna engagemanget, men även vilket innehåll de exponeras för. Detta påverkar inte bara människors motiv, utan även deras världsbild och därmed

också deras identitet. I en allt mer föränderlig och flytande värld ges människor en total frihet att skapa sin egen vardag, och därmed blir aktivismen en del av vardagsrutiner vilket i sin tur påverkar identitetsskapandet.

Genom vår forskning har vi fått nya insikter i varför människor väljer att delta i digital aktivism, samt hur detta påverkar deras självuppfattning och gruppidentitet. Utifrån forskningens syfte, genomförande och resultat anser jag att vi har fyllt ett tidigare identifierat forskningsgap inom detta forskningsområde. Trots detta har vår forskning präglats av en del begränsningar, såsom tidsbegränsning samt urval. För framtida forskning kan det vara relevant att undersöka en större och bredare målgrupp, för att delges en mer nyanserad bild av forskningsområdet. Detta kan till exempel innebära att undersöka en bredare åldersgrupp, för att hitta likheter och skillnader mellan olika åldrar. Då vi endast använde oss av en metod, kan det finnas en relevans att undersöka forskningsområdet genom ytterligare metoder såsom enkäter.

Arbetet har gett mig nya lärdomar i min roll som forskare. Jag har, tillsammans med min partner, tagit aktiva beslut för att skapa en bred och nyanserad forskning som kan bidra till nya insikter inom forskningsområdet. Som aktiv medieanvändare, som ständigt exponeras för aktivistiskt innehåll på mina sociala medier, har detta arbete gett mig nya insikter i mitt egna medieanvändande och hur jag kan använda mina plattformar för att bidra till social och politisk förändring. Arbetet har även fått mig själv att reflektera över min egen identitet, och hur mitt digitala användande påverkar hur jag uppfattar mig själv men även hur andra ser mig.

8.3 Slutdiskussion av Elin Skytte

Syftet med vår studie har varit att förstå individens motiv bakom att engagera sig i aktivistiska frågor på sociala medier, samt hur det påverkar deras identitetsskapande. Vi har under arbetets gång utgått från våra två frågeställningar, och genom kvalitativ intervju som metod, har vi haft möjlighet att ta del av djupgående svar från intervjupersonerna, i syfte att förstå varför just de engagerat sig inom digital aktivism samt hur det påverkat dem. Teorierna Flytande Modernitet och Media Use in Digital Everyday Life har hjälpt oss att tolka intervjupersonernas svar, genom att se på deras

engagemang som något som sker naturligt i vardagen, och identitetsskapandet som något flytande och föränderligt.

Tidigt i studien presenterar vi Lievrouw's (2011: 1-2) perspektiv på digital aktivism som en ny form av aktivism som tillkommit till följd av teknologins framgång. Den nya aktivismen beskrivs då som ett kraftfullt redskap där fler röster blir hörda genom att aktivismen implementeras i vardagen. Genom den nya aktivismen är det nu lättare att applicera personliga hängivelser i form av åsikter och erfarenheter på sitt engagemang, vilket skiljer sig från den traditionella aktivismen som inte utförs digitalt. Den nya aktivismen har enligt Lievrouw gjort det lättare för deltagarna att engagera sig var och när de vill, vilket interagerat den digitala aktivismen i medieanvändarens vardagsliv (Lievrouw 2011: 46-47). Den nya teknologin förenar alltså människor över gränser men väcker också frågor som kan röra digitala klyftor och censur. Sådana perspektiv bidrar till en bredare förståelse av digital aktivism som ett verktyg för både inkludering och utmaning av demokratiska frågor, vilket jag anser gör digital aktivism till ett viktigt forskningsområde.

Flera av intervjupersonerna berättade att ett motiv bakom deras engagemang var just att det var ett enkelt och tillgängligt sätt att få yttra sin åsikt till en större mängd personer, oberoende av geografiskt avstånd. Som Lievrouw beskrev bidrar enkelheten och tillgängligheten till att den digitala aktivismen blir en del av vardagen. Något som går i linje med teorin Media Use in Digital Everyday Life. Att implementera digital aktivism som en del av den vardagliga rutinen kan ha en påverkan på individers identitet, vilket flera av intervjupersonerna också ansåg. Flera intervjupersoner svarade att deras världsbilder påverkats av deras engagemang, och att exponeringen format deras opinionsbildning.

Resultatet, samt teorin om media i vårt vardagsliv, visar på att digital aktivism har varit en del av våra intervjupersoners vardagsliv och rutin under tillfällena de engagerat sig. Den nya teknologins tillgänglighet möjliggör ett större engagemang hos intervjupersonerna som de kan ta med sig ut i sitt vardagsliv och där välja vad de vill engagera sig i. På så sätt blir de påverkade av innehållet de exponeras för. Den digitala aktivismen påverkar på så sätt identitetsskapandet då

intervjupersonernas åsikter och världsbilder formas utefter de aktivistiska frågorna som de väljer att engagera sig i.

Resultatet av studien visar dessutom att flera av intervjupersonerna haft gemenskap som motiv till digital aktivism. Vissa uttryckte att det var ett underliggande motiv, medan andra var medvetna om att gemenskap bidrog till en trygghet som motiverade dem att engagera sig i digital aktivism. Lilleker & Koc-Michalska (2016: 23) studerade detta i sin studie, och kom fram till att ju större belöning, desto större chans att individer kommer engagera sig. Trygghet genom grupptillhörighet kan vara en sådan typ av belöning, då det ger individen möjlighet att få känna sig som en del av ett sammanhang. Teorin om flytande modernitet belyser detta genom att förklara hur människan alltid känt ett behov att tillhöra en fast plats, för att inte riskera att bli utesluten från den trygga gemenskapen (Bauman 2000: 13). För att vara delaktig i en grupp gäller det dock att passa in med gruppens värderingar och normer, vilket också några intervjupersoner nämnde. Några intervjupersoner menade då att en del av tryggheten med att känna gemenskap var just att deras identitet stärktes istället för att ifrågasättas. De ansåg att det var en trygghet i sig, att få dela åsikter med likasinnade personer som bekräftade deras identiteter.

Utöver det berättade en av intervjupersonerna hur hon sätter på sig olika masker beroende på grupptillhörighet, och en annan berättar hur han inte kände sig äkta när han engagerade sig aktivistiskt, utan gjorde det för att många andra engagerade sig i frågan. Coretti och Pica (2015: 952-953) undersökte hur regler och strukturer som styr kommunikationen på sociala medier bidrar till att en kollektiv identitet utvecklas inom grupper. De menade att dessa regler påverkar hur människor interagerar med varandra och formar en gemensam identitet på symbolisk, kognitiv och emotionell nivå. Även Huimin Xu, Csilla Weninger och Der-Thanq Victor Chen (2024: 1) studerade hur olika taktiker används på digitala medier för att konstruera sina digitala identiteter på ett strategiskt sätt, som att vara autentisk eller aktivt välja vad som ska publiceras på sociala medier.

Gemenskap som motiv kan alltså bidra till belöning i form av trygghet och grupptillhörighet, men det kan också ha en påverkan på individernas identitet genom behovet att anpassa sig och ändra sin identitet, strategiskt eller omedvetet, efter uppsatta regler och strukturer som styr

kommunikationen. Detta är en del av den Flytande Moderniteten (Bauman 2000: 7) där människor formar sitt liv genom att jämföra sig med andra, vilket innebär att vi använder jämförelser som en vägledning för att konstruera våra liv. Identiteten är därför inte något fast och oföränderligt, utan istället något dynamiskt och i ständig förändring, vilket även går att tyda genom vårt resultat.

Majoriteten av våra intervjupersoner svarade dock att deras främsta motiv till engagemanget grundade sig i inre motiv i form av känslor och åsikter som de uttryckte genom att informera och sprida budskap, utbilda samt informera. Vissa svarade dessutom att de inte uttryckte sina åsikter likadant digitalt som de gör i verkligheten, och kunde därmed se skillnad på sitt digitala engagemang med det fysiska. Tillgängligheten i den nya teknologin, och att det är enkelt att sprida sina åsikter genom det digitala kan vara en anledning till detta, då det gör det lättare för medieanvändaren att dela med sig av personliga åsikter och erfarenheter. Med den nya tekniken är det dessutom möjligt att nå en stor målgrupp, vilket kan vara svårare i den fysiska.

I samband med detta går det genom vårt resultat att se hur identiteten påverkas när vi anpassar vårt engagemang utifrån digitala medier. Några intervjupersoner reflekterade över att de anpassat sitt engagemang beroende på sammanhang, och att identiteten då även konstruerats i syfte att passa in i sammanhanget. Enligt Baumans (2000: 90) teori går detta att koppla till friheten vi idag har konstruera våra identiteter. Detta kan leda till en känsla av frihet, men kan också leda till förvirring och osäkerhet.

En intressant fråga att diskutera i framtida forskning hade varit vad motiven bakom digital aktivism är när medieanvändarna inte håller med varandra, och hur detta påverkar identiteten. Tidigare forskning, såväl som vår egen, tittar på gemenskaper och grupper som håller med varandra. En av våra intervjupersoner ansåg att gemenskap inom digital aktivism lika mycket kan bidra till exkludering. Detta hade varit ett intressant tema att studera vidare inom forskningsområdet. Jag ser dock att vår studie kan bidra till redan existerande i forskningsfältet genom att ge ett djupgående individperspektiv, samt genom att sammankoppla motiv och identitetsskapande istället för att hålla dem isär.

Som aktiv medieanvändare möts jag dagligen av aktivistiska budskap på sociala medier. Flera personer i min närhet väljer att engagera sig, och ibland har specifika aktivistiska frågor fått så pass stor spridning att det tagit över flödet. Den här studien har därför varit av stort intresse, för att förstå varför medieanvändare engagerar sig i digital aktivism och hur detta påverkar deras identitet. Medieanvändningen är en stor del av många unga människors vardagsrutin (Svenskarna och internet, u.å), men istället för att acceptera att vår medieanvändning inom digital aktivism sker för givet som en rutin, har vi i vår studien velat förstå vad som ligger bakom den digitala aktivismen ur ett individperspektiv. Detta anser jag vi har lyckats med. Vi har studerat något som annars kan tas för givet, och utifrån många av våra intervjupersoner har vi fått dem att reflektera över sitt egna digitala engagemang och hur detta påverkar deras egen självbild, såväl som hur andra ser på dem.

Referenslista

Akademiska källor

- Bauman, Z. (2000). *Liquid modernity*. Cambridge: Polity.
- Bengtsson, S., Bolin, G., Forsman, M., Johansson, S., Ståhlberg, P., Jakobsson, P. (2017). *Medielandskap och mediekultur: en introduktion till medie- och kommunikationsvetenskap*. 1. uppl. Stockholm: Liber.
- Berg, M. (2015). *Netnografi: att forska om och med internet*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Bryman, A. (2011). *Sambällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber.
- Coretti, L., Pica, D. (2015). The rise and fall of collective identity in networked movements: communication protocols, Facebook, and the anti-Berlusconi protest. *Information, Communication & Society*, 18(8), pp.951–967.
doi:<https://doi.org/10.1080/1369118x.2015.1043317>.
- Cortés-Ramos, A., Torrecilla García, J.A., Landa-Blanco, M., Poleo Gutiérrez, F.J., Castilla Mesa, M.T. (2021). Activism and Social Media: Youth Participation and Communication. *Sustainability*, 13(18), p.10485. doi:<https://doi.org/10.3390/su131810485>.
- Ekström, M., Larsson, L. (2019). Kvalitativa intervjuer. I Ekström, M., Johansson, B. (red.) *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. Tredje upplagan Lund: Studentlitteratur, s. 101–129.
- Engdahl, O., Larsson, B. (2011). *Sociologiska perspektiv: grundläggande begrepp och teorier*. 2., [uppdaterade] uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Hong, H., Kim, Y. (2021). What makes people engage in civic activism on social media? *Online Information Review*, 45(3). doi:<https://doi.org/10.1108/oir-03-2020-0105>.
- Johansson, B., Karlsson, M. (2019). Surveyundersökning och experiment. I Ekström, M., Johansson, B. (red.) *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. Tredje upplagan Lund: Studentlitteratur, s. 131–167.
- Kaun, A., Uldam, J. (2018). Digital activism: After the hype. *New Media & Society*, 20(6), pp.2099–2106. doi:<https://doi.org/10.1177/1461444817731924>.
- Kvale, S., Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Tredje [reviderade] upplagan Lund: Studentlitteratur.

- Lievrouw, L.A. (2011). *Alternative and activist new media*. Cambridge: Polity.
- Lilleker, D.G., Koc-Michalska, K. (2016). What Drives Political Participation? Motivations and Mobilization in a Digital Age. *Political Communication*, 34(1), pp.21–43.
doi:<https://doi.org/10.1080/10584609.2016.1225235>.
- Lindstedt, I. (2019). *Forskningens hantverk*. Upplaga 2 Lund: Studentlitteratur.
- Milan, S. (2015). From social movements to cloud protesting: the evolution of collective identity. *Information, Communication & Society*, 18(8), pp.887–900.
doi:<https://doi.org/10.1080/1369118x.2015.1043135>.
- Pérez-Torres, V. (2024). Social media: a digital social mirror for identity development during adolescence. *Current psychology*, 43. doi:<https://doi.org/10.1007/s12144-024-05980-z>.
- Schwegler, C., Landschoff, J., Rommel, L. (2024). Climate Imaginaries and the Linguistic Construction of Identities on Social Media. *Zeitschrift für Literaturwissenschaft und Linguistik*.
doi:<https://doi.org/10.1007/s41244-024-00348-z>.
- Skoric, M. M. (2012). What is slack about slacktivism? *Journal of Youth Studies*, 15(6), pp.783–799.
- Stornaiuolo, A., Thomas, E.E. (2017). Disrupting Educational Inequalities Through Youth Digital Activism. *Review of Research in Education*, 41(1), pp.337–357.
doi:<https://doi.org/10.3102/0091732x16687973>.
- Suwana, F. (2019). What motivates digital activism? The case of the Save KPK movement in Indonesia. *Information, Communication & Society*, 23(9), pp.1295–1310.
doi:<https://doi.org/10.1080/1369118x.2018.1563205>.
- Xu, H., Weninger, C., Chen, D-T. V. (2024). Microcelebrities' identity construction on social media: A systematic review and synthesis. *European journal of cultural studies*.
doi:<https://doi.org/10.1177/13675494241246077>.
- Yang, C. (2021). Social media social comparison and identity processing styles: Perceived social pressure to be responsive and rumination as mediators. *Applied Developmental Science*, 26(3), pp.1–12. doi:<https://doi.org/10.1080/10888691.2021.1894149>.
- Ytre-Arne, B. (2023). *Media use in digital everyday life* [Elektronisk resurs]. 1st ed. Bingley, U.K.: Emerald Publishing.

Yusuf, N., Wibowo A.P. (2022). Civic engagement: Digital activism of university students in Malang amidst covid-19 pandemic. *Jurnal Civics: Media Kajian Kewarganegaraan*, 18(2), pp.286–295. doi:<https://doi.org/10.21831/jc.v18i2.41499>.

Özkula, S.M. (2021). What is digital activism anyway? *Journal of Digital Social Research*, 3(3), pp.60–84. doi:<https://doi.org/10.33621/jdsr.v3i3.44>.

Icke-akademiska källor

Kjellman, M. (2024). "All eyes on Rafah" – bilden som alla delar. *Aftonbladet*.
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/zAgwA4/all-eyes-on-rafah-bilden-som-blivit-viral-och-som-alla-delar> [2024-11-29]

Svenskarna och internet. (u.å.). *Sociala medier*.
<https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/svenskarna-och-internet-2024/sociala-medier/#vilka-annvander-sociala-medier> [2024-11-19]

Wikipedia. (2018). *Pilotstudie*. <https://sv.wikipedia.org/wiki/Pilotstudie> [2024-11-12]

Bilagor

Bilaga 1: Intervjuguide

Inledning

- Hur många timmar om dagen använder du sociala medier?
- Kommer du ofta i kontakt med aktivistiskt innehåll på sociala medier?

Inledning till forskningsområdet

- Kan du komma ihåg en gång när du engagerat dig aktivistiskt på digitala medier?
- Vad handlade det om just den gången? Berätta

Vilka motiv påverkar besluten hos unga medieanvändare att engagera sig i digital aktivism?

- Varför valde du att engagera dig just den gången? Vad låg bakom beslutet?
- Kan du komma på fler gånger du engagerat dig?
- Vad skulle du säga är de främsta anledningarna till att du väljer eller har valt att aktivt engagera dig i aktivistiska frågor online?
- Är ditt engagemang baserat på personliga tankar kring ämnet?

- Kan du se fler anledningar bakom att unga människor väljer att engagera sig aktivistiskt på sociala medier? Vilka?
- Tror du att känslan av gemenskap på sociala medier kan förstärka viljan att agera aktivistiskt?
- Har du någon gång själv valt att agera för att känna gemenskap bland andra som delat liknande innehåll? I så fall varför?
- Tror du ditt beslut att engagera dig i digital aktivism påverkas om du ser många andra delar liknande innehåll? I så fall varför?
- I helhet. Drivs du främst av personliga känslor eller känslan av gemenskap när du deltar i aktivism på sociala medier? Eller är det en kombination av båda?

Hur upplever medieanvändare att deras engagemang i digital aktivism påverkar deras identitet?

- Finner du ett intresse att engagera dig i sociala eller politiska frågor generellt? I så fall varför?
- Skulle du identifiera dig själv som en politiskt aktiv person?
- Tror du att digitalt aktivistiskt engagemang kan ha en påverkan på unga människors identitetsskapande? I så fall hur?
- **Om ja:**
- *Är detta något du kan relatera till? I så fall hur? →*
- *→ Om inte, vilka skillnader ser du mellan ditt egna identitetsskapande genom sociala medier och andras?*
- **Om nej:**
- *Tror du att ditt engagemang har en påverkan på ditt eget identitetsskapande? I så fall hur?*
- Har ditt engagemang inom digital aktivism ändrats beroende på vilka samhällsfrågor/rörelser aktuella? I så fall hur?
- Hur upplever du att din identitet på sociala medier reflekterar eller skiljer sig från den du har i ditt vardagliga liv?
- Känner du att ditt engagemang i digital aktivism påverkar din självbild? På vilket sätt?
- Känner du att ditt engagemang i digital aktivism påverkar hur andra uppfattar dig? På vilket sätt?

Avslutande frågor

- Är det något du vill tillägga?
- Finns det något vi pratat om idag som du vill förtydliga?
- Känner du dig nöjd med dina svar under intervjun eller finns det något du vill diskutera ytterligare?

Bilaga 2: Intervjupersoner

Ålder	Kön	Bosatt	Sysselsättning	Intervju utförd
24	Kvinna	Malmö	Student i Malmö	11/11 2024
24	Man	Malmö	Student i Malmö	12/11 2024
24	Kvinna	Malmö	Arbetar i Malmö	14/11 2024
28	Man	Malmö	Arbetar i Malmö	14/11 2024
24	Man	Malmö	Studerar i Lund	15/11 2024
24	Kvinna	Malmö	Arbetar i Malmö	16/11 2024
28	Kvinna	Malmö	Student i Malmö	18/11 2024
22	Man	Lund	Student i Lund	18/11 2024

Bilaga 3. Lathund till intervjuerna**Information kring intervjun**

Vårt examensarbete handlar om digital aktivism, och i vår studie kommer vi att studera vilka motiv som ligger bakom digital aktivism på sociala medier, samt hur detta kan kopplas till identitetsskapande.

Digital aktivism kan vara allt från enkla handlingar som att dela, gilla eller kommentera aktivistiskt innehåll på sociala medier, till att skapa eget aktivistiska inlägg.

Motiv syftar till vilka anledningar som driver människor att delta i digital aktivism.

Identitetsskapande menar vi hur du ser på dig själv individuellt, men också som en del av en grupp, exempelvis som student, som fotbollssupporter osv osv..

Vi kommer under intervjun fråga en del om **“unga medieanvändare”**. Med unga menar vi målgruppen 20-30 år.

Du och dina svar kommer att förbli anonyma under intervjun och sammanställning av resultatet

för examensarbetet. Vi vill också förtydliga att det inte är dina politiska åsikter eller ställningstagande som vi är intresserade av, utan vad som sker omkring det. Det är bara vi som kommer ha tillgång till materialet. Efter transkribering kommer all data att raderas.

Om du någon gång under intervjun känner dig obekvämt eller inte förstår frågan så är det bara att säga till. Det finns inga rätt eller fel svar, utan vi vill bara förstå varför just du har deltagit i digital aktivism.

Det vi vill undersöka inom digital aktivism är:

1. Vilka motiv som ligger bakom engagemanget till digital aktivism

Med det menar vi vad som får, eller har fått, just dig att engagera dig i aktivistiskt innehåll via sociala medier.

2. Hur engagemanget bakom digital aktivism påverkar människors identitet

Här kommer vi undersöka både den individuella identiteten, men också den kollektiva identiteten. Alltså hur digital aktivism och att tillhöra en grupp kan kopplas.

Är det något du undrar eller vill ha ytterligare förklaring kring innan vi börjar?